

p

Przdnášajúci

PROROCSTVO A NÁDEJ: vincentský aspekt

Materský dom, 20. mája 2009

*«Vzbudím im proroka spomedzi ich bratov,
ako si ty, svoje slová vložím do jeho úst
a bude im hovoriť všetko, čo mu prikážem.
Kto však nebude počúvať na jeho slová,
ktoré bude hovoriť v mojom mene,
na tom sa ja pomstím.» (Deuteronomium 18, 18-19).*

Kto je to prorok? Doslova ten, «ktorý, hovorí namiesto niekoho...» ...«vidiaci», rád by som povedal jasnovidec. T. j. ten, ktorý je «hovoriaci», «hlásateľ», «hovorca». Je to Boží muž. «Prorok vyzdvihuje stálu potrebu ľudí spoznávať Boží plán s dejinami, veľký alebo malý, spoločný alebo individuálny»¹. Vyzdvihuje, vysvetľuje Božie túžby a interpretuje ich ľudu. Vytyčuje cestu a otvára perspektívy.

Vo Svätom písme sa všetci proroci stali obhajcami Zmluvy medzi Bohom a jeho ľuďom, služobníkmi Božieho slova. Pripomínajú Božiu lásku a zmluvu, ktorú uzatvoril so svojím ľuďom. Sú ochranným zábradlím, «strážcami», aby sme prevzali slovo od Jána Pavla II. a Benedikta XVI. Upozorňujú tých, ktorí sa stále odvracajú od Boha, aby sa navrátili, lebo môžu trpieť na následky ich nevery. V tejto logike zvalujú vinu na bohatých a mocných, ktorí utláčajú chudobných, alebo na kňazov, ktorí vraj vedú svojich veriacich k uctievaniu modiel. Boh sa im prihovára vo forme duchovnej skúsenosti, inšpirácie, priateľského tajomstva medzi Bohom a prorokom. «Boh hovoril k prorokom tak, ako

¹ P. Monloubou – v jeho všeobecnom biblickom slovníku

hovorí k dnešným ľuďom, t. j. v hĺbke ich srdca. Nemožno vysvetliť spôsob, akým sa Boh vyjadruje, musíme ho prežiť, aby sme ho mohli spoznať... Ide o posvätný zväzok medzi Bohom a ľuďmi, znamenania alebo všetky ostatné tajomstvá, ku ktorým proroci vedeli nájsť gestá a slová».

Nechcem vám opakovať to, čo vám bolo veľmi dobre vysvetlené dopoludnia, predsa sa odvážim tvrdiť, že prorok je človek medzi ľuďmi, "hovorca" Boha, pretože bol jedného dňa povoláný. Jeho slová majú za úlohu potvrdiť Zmluvu medzi Bohom a jeho ľuďom. Je služobníkom Božieho slova. Je znamením Božej lásky, jeho zmluvy s ľuďmi. "Posol dobra" ohlasuje to, čo má byť napravené, upozorňuje pred tým, ako nastane zlo, poukazuje na odchýlky a označuje správnu cestu. Pokúša sa slovom dodať vyvolenému Božiemu ľudu dôveru v Neho.

Ako prijal toto povolanie sv. Vincent? Čo povedal a čo nám hovorí?

I. SV. VINCENT, PROROK VO SVOJEJ DOBE

Sv. Vincent bol vo svojej dobe prorokom, mužom naplneným Bohom, bol ustarostený o tom, aby ľudia spoznali Boží plán lásky s nimi, zvlášť voči malým a zabudnutým a aby z toho vyťažili dôsledky pre ich dobro.

Jeho proroctvo sa vpisuje do biblických textov, ktoré by som zhrnul tromi slovesami: ODHALŔOVAŦ – OHLASOVAŦ – MILOVAŦ – ZJEDNOCOVAŦ.

1. Muž odhaľovania zla

Tento nadpis je schválne provokujúci, ale odvoláva sa na veľké prorocké poslanie sv. Vincenta, ktorého prvým rozhodnutím bolo odhaľovať zlo. Dôkazom toho je nám epizóda, ktorá sa udiala v Gannes –Folleville², kde náš svätec prenasleduje, istým spôsobom, zlo storočia – a to neveru a hriech. Uvedomuje si, že človek-hriechnik

² IX, 58-59 z 9. 3. 1642 (najnepresnejší text) ; XI, 2-5 bez dátumu (text od Abelly, len o kázni vo Folleville a o jej dôsledkoch) ; XI, 169 z 25. 1. 1655 (odlišný opis udalosti v porovnaní s obrátením roľníka) ; XII, 7-8 zo 17. 5. 1658 (klasický opis udalosti) ; XII, 82 zo 6. 12. 1658 (poznámka)

naráža na vieru, pretože táto nie je živená a chýbajú jej jednoduché a priame prejavy.

Roľník z Gannes zakusuje ťažkosť priznať svoj hriech. Všetkými ľuďmi je považovaný za dobrého človeka, «*jedným z najlepších mužov dediny*», ale nemôže vyznať svoj hriech kňazovi. «*Nikdy sa neodvážil.*» Ľudská blízkosť jeho, ako kňaza, ho neuspokojuje v miere, keď sa mu nedarí prejavíť milosrdenstvo utrápenej duše jeho farníka. Život podľa tejto viery je nedostačujúci a volá akoby po omladzujúcej kúre, nové osvojenie si sviatostného úkonu. Vtedajšia klíma je taká, že duchovná chudoba sa prejavuje symbolicky cez stretnutie, ktoré sa stalo verejným, sprostredkované paňou Gondiovou. Ale je pravdepodobné, že sv. Vincent mal už viackrát príležitosť zažiť túto nesprávne prežívanú vieru. Sama pani Gondiová priznáva, že musí podať formulu rozhrešenia kňazovi cez mriežku, lebo niektorí vtedajší kňazi ju nevedeli recitovať!³

P. Vincent dodal váhu tomuto stretnutiu v Gannes svojou kázňou vo Folleville, ktorou sa objavil ako prorok, prorok lásky. Neodsudzoval, nevzbudzoval strach, ale pozýval k zmiereniu človeka s Bohom. Zaiste, je tu otázka nad obsahom jeho exhortácií: «*Všade som však mal len jednu a tú istú kázeň, ktorú som obmieňal mnohými spôsobmi. Bola o Božej bázni*». ⁴ Bola to doba poznačená všeobecným uvoľnením, pretože začínala katolícka reforma. Navyše nastala hodina návratu a výzvy k obráteniu prijatím Tridentského koncilu. «*Bázeň božiu*» treba prijať v jej biblickom význame, teda nielen ako pocit, ale ako stály postoj vernosti k Zmluve. «*Poučovať o bázni k Bohu*» neznamená vzbudzovať strach, ale poučovať o modlitbách a prikázaniach, podnecovať k životu v dôvere v Boha», vysvetľuje oprávnený komentátor. Je dobré pripomenúť si, že múdrosť a sila sú spolu s báznou Božou darmi Ducha Svätého! Ten istý dar sa volá aj pokora. Obávame sa viac našej slabosti a odporu voči Bohu, ktorý

³ XI, 170 z 25. 1. 1655: «*Niektorí z nich nepoznali slová rozhrešenia*».

⁴ «*Sv. Vincent toto povedal len raz, aspoň v textoch, ktoré sa nám zachovali, a to dokonca ku koncu svojho života, keď sa prihováral misionárom v piatok 17. 5. 1658, ako 77-ročný o zachovávaní pravidiel. Ešte raz zopakovať, že pôvod misii nepochádzal od neho, ale vďaka Božej prozreteľnosti. Bolo to 35 rokov po udalosti a vieme si predstaviť, ako sa vedel nadchnúť pri kázni!*» (Bernard Koch, CM, rukopisné poznámky o predmete, 31. 3. 1998).

v nás pôsobí. Obávať sa Pána znamená uznať, že je prameňom všetkého dobra a v prvom rade znovu nadviazať s Bohom priateľstvo⁵.

2. Muž ohlasovania

Vieme, aké dynamizujúce boli slová sv. Vincenta. Vedel zhromažďovať ľud. Zavolať si Jezuitov z Amiens na pomoc. Znovu nájdená viera jedného človeka a jeho svedectvo živého duchovného zadostučinenia otriasa ďalšími. Mnohí jednoduchí a pokorní ľudia sa prichádzajú zmierovať s Bohom a medzi sebou navzájom.

Poznáme prorocký dopad tohto prozreteľného zásahu: kážeň opakuje viackrát na mnohých miestach, prvé kázne majú podobný žiarivý úspech⁶. Vincent našiel svoje poslanie «*vďaka prvej misijnej kázni*»⁷. Nepoznal ešte dôsledky svojho rozhodnutia, ktoré sú viditeľné do dnešných dní.

Vincent priamo ohlasuje evanjelium spôsobom, o ktorom 350 rokov neskôr (*prepáčte anachronizmus!*) pápež Pavol VI. hovorí: «*Základom, stredom a zároveň i vrchom evanjelizácie a jeho úsilia zostane vždy jasné vyznanie, že v Ježišovi Kristovi, Božom Synovi, ktorý sa stal človekom, zomrel a vstal z mŕtvych, sa poskytuje každému človeku možnosť spásy ako dar Božej milosti a dobrotivosti*»⁸. Viaceré rozbory kázni sv. Vincenta toto jasne dosvedčujú. Vo svojom príhovore o katechizme hovorí, že «*cieľom každej kázne [je] pritiahnúť duše do neba*» a dokonca vidíme, že v pôvodnom texte k tomu došiel po tom, čo jednou čiarou preškrtol vetu: «*hoci aj cieľom každej kázne by bolo vytrhnúť duše z hriechu a pritiahnúť ich k dobru...*». P. Bernard Koch jemne poznamenáva: «*To, že preškrtol vetu a ihneď ju nahradil výrazom «pritiahnúť do neba», bez toho, aby niečo pridal medzi riadkom poukazuje na to, že od tej doby kázal o hriechu a o nebezpečenstve upadnutia do zatratenia, ako sa to dočítame neskôr, uprednostnil to, že poukázal najskôr na perspektívu Božej lásky a neba*».

⁵ P. Bernard Koch hovorí v tom istom zmysle. Pre neho «*bázeň Božia*» vzbudzuje úctu v láske a dokonca i radosť, na podklade túžby páčiť sa Bohu a obávať sa, aby sme sa neprehrešili v láske. Bázeň pred peklom nie je vylúčená, ale nie je tu prvá.» (Op. cit. s 5)

⁶ XI, 2-5 zo 17. 5. 1658 ; Abelly 1,1, c8 s.31-35 ; Collet 1. zv., 46-48.

⁷ XI, 5 , bez dátumu.

⁸ Pavol VI., Evangelii nuntiandi č. 27 – 8. 12. 1975

V storočí poznačenom rodiacim sa jansenizmom tento uhol pohľadu poznačí celú jeho pastoráciu a život. Pre neho sa evanjelizácia nikdy nezúži na morálku alebo na strach pred peklom; bude mu záležať, aby sa najskôr ohlasovalo učenie viery a láska. Je to muž Kristovej činnej dobroty, ktorá prekypuje milosrdenstvom nebeského Otca.

Ako sa sám vyjadril, chce, aby jeho kázanie bolo «*na misionársky spôsob*». Vychádza z evanjelia a hovorí svojim spolubratom: «*Keď Spoločnosť pôsobí v misiách, je potrebné, aby sa obetovala Bohu, a tak vysvetľovala známymi podobenstvami evanjeliové pravdy*»⁹. Podobne ako si Kristus praje hovoriť v podobenstvách. Kazatelia sú tu len preto, «*aby slúžili za podnožku evanjeliu*»¹⁰. Jeho misionárske ohlasovanie sa sústreďuje na «*kresťanské pravdy hlásané evanjeliovou jednoduchosťou prvých robotníkov Cirkvi*»¹¹. Jeho dôležité odporúčanie je vyjadrené vo vete: «*vždy a vo všetkom sa riadiť svetlom viery*»¹².

Odporúča tiež to, čo nazval «*katechizmus pri stretnutí*» a považuje ho za priestor tých najkrajších objavov: «*Je vhodné začať tromi tajomstvami Najsvätejšej Trojice, Vtelením a Najsvätejšou Sviatosťou Oltárnou, ktoré sú považované za najpotrebnejšie*»¹³.

Čo sa týka morálky, chce, aby bola «*nenútená*» a schopná povznášať, a nie ničiť¹⁴. Poznáme jeho známe slová, ktoré používa pri ohlasovaní: jednoduchosť, láska, pokora, nenútenosť /dôvernosť/, nezabúdajúc na silu. A svoje usmernenie ducha zhrňa do známeho výrazu «*konať prosto a jednoducho*»¹⁵.

Keby som mal hovoriť o prorokovi s pohľadom na sv. Vincenta-misionára, zahľadel by som sa na Amosa, najstaršieho z prorokov, z 2. štvrtiny 8. storočia, za vláda Jeroboama II. a Oziasa, príslušníka Judského kmeňa, ktorý má kázať Izraelu. Nebol nekultivovaný

⁹ XI, 90, bez dátumu.

¹⁰ Idem

¹¹ VII, 149, pre členov MS., máj 1658

¹² XI, 31, bez dátumu

¹³ (Poznámky v záhlaví Malého katechizmu Mis. spoločnosti, Národná knižnica, Franc. živnosť., Ms 24851, f° 315, vydal M. J. Guichard, CM, v «Saint Vincent de Paul catéchiste» /Sv. Vincent, učiteľ náboženstva/, Paríž, 1939).

¹⁴ XI, 12, bez dátumu

¹⁵ XII, 23- 24, bez dátumu (môžeme tiež s úžitkom čítať : VIII, 208 ; XI 258 a 286)

a nevzdelaný, bol atypickým pastierom, stal sa prorokom, lebo si ho Boh vybral pre Izrael. Okrem jeho pedagogických hrozieb pripomína požiadavky zákona, ktoré upravujú práva chudobných a bedárov. Povedali by sme, že ohlasuje bohatým a kňazom „evanjelium podľa Matúša 25, 40“! Napriek jeho zjaveniam plným výstrah a napomenutí otvorí Amos srdce nádeji – tak ako sv. Vincent – keď je všetko stratené, Boh môže ešte udeliť milosť.

Kto nevidí aktuálnosť tohto dvojitého posolstva a ich nositeľov?

Kto nevidí, že povoláním máme byť prednostne štafetou Božieho milosrdenstva?

3. Muž lásky

Proroci hovoria o láske, pretože *«Láska nie je milovaná»*. Najskôr a predovšetkým sú poslami Božej lásky pre svoj ľud a sú štafetami Božej nehy k vyvolenému ľudu a všetkým národom, keď dôjdu k zrelosti. V tejto oblasti vieme, že sv. Vincent vynikal.

Prvým svedectvom sv. Vincenta je láska. Jeho život je láska a aby sme ho mohli zhrnúť, môžeme povedať o ňom to, čo povedal o Kristovi: *«Jeho pokorovanie bolo prejavom lásky, práca prejavom lásky, utrpenie prejavom lásky, modlitba prejavom lásky, všetka vonkajšia i vnútorná činnosť boli stálymi, opakovanými prejavmi jeho lásky»*¹⁶. Sv. Vincent definuje lásku, ktorou nás Boh miluje a ktorú mu máme prejavovať. Boh nás miluje. Nikdy o nej nepochybuje a jasne nám to hovorí známymi slovami: *«Ach, nech je Boh pochválený. Nech je chválený a oslávený naveky! Drahí bratia, keď si Boh zamiluje nejakú dušu, čokoľvek by urobila, znesie ju. Nikdy ste nevideli otca a jeho dieťaťko, ktorého veľmi miluje? Trpí pre všetko, čo toto malé dieťa mu robí, dokonca mu niekedy povie: «Pohryz ma, dieťa moje». A odkiaľ to pochádza? Pretože miluje svoje dieťaťko, aj Boh sa takto správa voči nám, drahí bratia»*¹⁷. Ale Boh chce, aby sme ho milovali. Otvorené srdce, dobrá vôľa, činná láska. *«Musíme ho milovať nadovšetko»*¹⁸, a rád opakoval, že láska nás vedie k Nemu¹⁹.

¹⁶ XII, 109 z 13. 12. 1658

¹⁷ Konferencia zo 17. 11. 1656 - XI, 388

¹⁸ Konferencia pre DKL z 19. 7. 1640 -IX, 19

¹⁹ Konferencia z 15. 11. 1657- X, 355 a Konferencia o láske k Bohu – XI,43

Sv. Vincent nám tak ukazuje dobrú cestu. Ak láska k Bohu a pre neho je zdrojom jeho života, potom láska k blížnemu – *to nie je novinka!* – je dušou jeho života. Spája evanjelium so silou a vytrvalosťou. Charitatívna láska je veľkým motorom jeho života a činnosti. Nikto to nepotrebuje dokazovať. Ale bezpochyby v tomto čase generálnych zhromaždení potrebujeme počuť jeho poučenia a duchovný odkaz.

Sv. Vincent vycítil, že môžu existovať vnútorné rozdelenia a rozpory, a preto dal dôrazné ponaučenia vo svojej konferencii z 30. mája 1659 o láske. Je to jeden z najkrajších kvietkov vinčentskej literatúry (XII, 260-276). Nalieha na princípe učenia sv. Tomáša Akvinského: *«Je záslušnejšie milovať blížneho z lásky k Bohu, ako milovať Boha bez prejavu tejto lásky k blížnemu.»* (XII, 261) A argumentoval, že ak je mojím povoláním zapáliť svet, musím *“sa zapáliť láskou k tým, s ktorými bývam”*: *“Ako prejavíme lásku voči druhým, ak ju nemáme medzi sebou?”* (XII, 263).

A tak voči vonkajšiemu svetu sme ako on konzulmi a budovateľmi lásky voči chudobným. On urobil pre nich všetko možné! Nikto z nás nepotrebuje vymenovať jeho skutky, poznáte ich! Do povedomia ľudí prešiel ako svätec charitatívnej lásky a všetci, ktorí nasledovali jeho príklad, ho vzývali za patróna a podnecovateľa. Zostáva majákom a svedkom. Jeho učenie v tejto oblasti nemá vrásky: *«Keď slúžime chudobným, slúžime samému Ježišovi Kristovi.»*

Podľa sv. Vincenta tu nachádzame povahu jeho podmieneného reflexu: Kristus chudobný predstavujúci sa v chudobných a obracajúci sa prednostne na chudobných. Ale chudobný jeho doby bol hlavne roľník na vidieku. Preto mu bolo prirodzené, že išiel ihneď smerom ku Kristovi robotníkovi, roľníkovi, rozsievачovi, pozorovateľovi prírody a bytostí takých, aké boli. Je spontánne v symbióze s tými, ktorí sa namáhajú pod ťarchou práce alebo akejkoľvek ťarchy. Chce sa vložiť do služby toho, ktorý sa skrýva v chorom, cudzincovi, opustenom, zabudnutom, zanedbanom, zranenom životom alebo na bojisku, v hladnom, v dieťaťi, v roľníkovi zruinovanom epidémiami alebo úhorom, v galejníkovi, v nakazenom morom, v starcoch a ďalších. K týmto posielala svojich.

Toto je veľmi jasné. Sv. Vincent sa nestráca v oblakoch a nedíva sa, že Boh príde z neba, ale vychádza zdola. Jeho Kristus zjavuje

zúfalé ľudstvo a ťahá ho smerom hore. Vyťahuje človeka z jeho biedy a zbožšťuje ho. Pripasť Ježišovho srdca u sv. Vincenta je spôsobená utrpením a všetkými biedami sveta. *“Viem, že to viete: Náš Spasiteľ chcel zakúsiť na sebe všetku biedu.”* «Svätý Pavol hovorí, že máme Veľkňaza, ktorý vie súcitiť s našimi neuhmi, pretože ich zakúsil sám na sebe»²⁰.

Tak, ako som už mal príležitosť zopakovať to pred mnohými uznávanými svedkami²¹, Vincent je mužom chudobných. Počujeme ho vzdychať od únavy a lásky: *“Mojou ťarchou a bolesťou sú chudobní, ktorí nevedia, kam sa podieť a čo robiť od bolesti a utrpenia a ich rady sa stále rozširujú”*²². Stáva sa kategorickejším pred zidenými spolubratmi, keď im hovorí: *“Sme kňazmi chudobných. Boh nás vyvolil pre nich. To je náš kapitál, ostatné je vedľajšie”*²³. A vám, sestram, prízvukoval toto prirovnanie: *«Sme služobníkmi chudobných, hoci sme nehodní tejto výsady»*²⁴.

Náš svätec so záľubou uprednostňoval posledné slovo osláveného Krista, ktorý bude súdiť všetkých ľudí: *“Čokoľvek ste urobili jednému z týchto najmenších z mojich bratov, mne ste to urobili”* (Mt 25,40). Prvým dcéram kresťanskej lásky hovorí: *«Chudobní sú naši páni a učítelia, sú to naši králi»*²⁵, *«páni»*, ktorí v istej miere obracajú zaužívanú situáciu – a s akou silou uprostred 17. storočia! Pyramída je prevrátená a prví sa stávajú poslednými. Bohatí a veľkí tohto sveta sú povolani slúžiť.

Poznáme pointu jeho zmýšľania: prejsť z citovej lásky k činnej; pridržať sa oboch v úplne evanjeliovej syntéze. Neuspokojiť sa len s dobrými pocitmi, ale *«byť zbožnými s vyhrnutými rukávami»*, ako hovorieval drahý Otec Ján Morin, moderná „kópia“ sily našich ramien a potu našich tvárí. *«Každý náš skutok je v činnosti»*²⁶. Netreba nikdy zabúdať na jeden detail: činnosti v prospech maličkých a zjednotenie s Bohom, ktorý je toho hnacou silou.

²⁰ XI, 23, bez dátumu

²¹ «Modlíme sa 15 dní so svätým Vincentom de Paul », Nouvelle cité č. 37

²² Collet, I, 479

²³ Výňatok z Collet VII, 168

²⁴ X, 266 z 22. 5. 1657

²⁵ X, 610 z 25. 11. 1658

²⁶ XI, 40-41, bez dátumu

Pri tomto by sme mohli povedať, že proroctvo sv. Vincenta je proroctvom biblických prorokov, ktorí žili to, čo hovorili, ako Jeremiáš, Ezechiel, Zachariáš, Ozeáš... Gestikulačná reč, posunky alebo život (viac ako tridsať prejavov!) predchádzali alebo sprevádzali ich ohlasovanie. Boli hodnoverní, pretože životom uskutočňovali, čo hovorili. Sv. Vincent je svedkom svojim zaangažovaním a tým, čo hovoril. Robí, čo hovorí. Posledný príklad: vo veku 72 rokov káže ľudové misie²⁷ a priznáva sa, že by rád zomrel *niekde v kroví*²⁸ alebo *na lodi*²⁹, čo svedčí o jeho zaangažovanom proroctve. Tak sme si zvykli na sv. Vincenta ako učí a poučuje, že sme v nebezpečenstve zabudnúť, že bol mužom terénu, vykonávateľom, misionárom a aktívnym služobníkom. Hovorí viac tým, čo robí, ako tým čo hovorí. Keby sme mu pripisovali len to, čo napísal, previnili by sme sa a zúžili jeho osobnosť.

4. Muž jednoty

Prorok je udržiavateľ Zmluvy. Pripomína večné, nepominuteľné zaangažovanie sa Boha voči svojmu ľudu a neustále mu pripomína, že zostane verný napriek jeho zrade a odchýlkam. Slovo „zjednocovať, zjednotiť“ je dôležité slovo u každého proroka. Zhromažďovať, spájať, zjednocovať, približovať, skrátka spojiť, je starosťou sv. Vincenta. Je mužom jednoty.

Spája ochotné ženy – väčšinou vydaté – aby z nich urobil priekopníčky súčasných AIC (Spolkov kresťanskej lásky), dáva im pravidlá, kde sa prejavuje tímová práca.

Spája ochotných kňazov a laikov, aby zodpovedali na stále naliehavejšie potreby misie a formácie a zorganizuje ich do spoločenstva myslenia, deľby a predovšetkým činnosti.

Aktívne sa zúčastňuje na schôdkach žien, ktoré sa chcú zasvätiť Bohu a ktoré Prozreteľnosť a húževnatosť sv. Lujzy de Marillac združila, aby prešli z *«malej snehovej gule»*³⁰ do veľkej Spoločnosti dcér kresťanskej lásky, ktorej najvyšší počet som mal šťastie vidieť v šesťdesiatych rokoch!

²⁷ IV, 584,586-587,589, apríl 1656

²⁸ V, 204 z 23. 10. 1654

²⁹ XI, 402 zo 17. 6. 1657

³⁰ X, 101 z 8. 8. 1655

Zhromaždil ochotných mužov, aby ich pridružil k misionárom a použil talentovaných mužov. Môžeme si spomenúť na striedavých misionárov, ktorí boli členmi Utorkových konferencií v Paríži alebo po krajine. So spolubratmi Jakubom-Bénigne Bossuet kázal v Metz i a Jánom-Jakubom Olier na pozemkoch jeho opátstva v Pébrac.

Vincent zoskupuje mužov, ktorí sa chcú pripraviť ku kňazstvu, na «*exercície pre diakonov ku sväteniu na kňazstvo*» a aktívne prispieva k otvoreniu veľkých seminárov.

Pamätá na deti a vytvára «*malé školy*» a na druhom konci reťaze – pamätá na staré manželské páry a vynachádza «*malé domácnosti*». Sústreďuje kňazov, ktorí sa chcú formovať a vynachádza «*utorkové konferencie*» a vytvára «*kňazské exercície*».

Združuje ochotných ľudí, aby išli na pomoc zdevastovaným krajom a vynachádza siete a informačný systém («*známosti*»), aby dosiahol pomoc od bohatých. Spomeňme si na jeho významnú sieť dopisovateľov (pápeži, králi, panovníci, rehoľníčky a ženy, spolubratia a laici s rôznymi funkciami). Analyzujme jeho vzťahy so Spoločnosťou Najsvätejšej Sviatosti a zakladateľkami nových kongregácií. Spomeňme si na jeho zjednocujúcu činnosť v Dôvernej kráľovskej rade, s túžbou, aby aktívne pôsobila na obnove Cirkvi. A pamätáme si, že Pán Vincent chcel zjednocovať pre vyššiu účinnosť a vytvárať spoločenské a evanjeliové vzťahy pre lepšiu službu a evanjelizáciu.

Dnes môžeme povedať: bol tam v zárodku koncept a realita budúcej «*Vincentskej rodiny!*». Byť zjednotení, znamená byť účinnými, aby bola „láskava účinná“.

Ale samotné jeho ciele činnosti sú zjednocujúce a nami burcujú. Podám dva dôkazy, ktoré nie sú bezvýznamné.

✓ Prvý sa týka cieľa Misijnej spoločnosti. Toto spôsobilo rozbúrenú hladinu na zhromaždení o „aggiornamento“ Konštitúcií v r. 1979 a 1980. Bolo potrebné jasne si uvedomiť to, čo často opakoval zakladateľ: «*Náš inštitút má len dva hlavné ciele, a to poučovanie vidieckeho ľudu a semináre*»³¹. Poznáme vzájomné dopĺňanie sa dvoch záväzkov: formovať kňazov, dobrých kňazov znamená usilovať sa o udržiavanie ovocia ľudových misií. Pre chudobných vzpružených v ich viere treba pastierov, ktorí sú schopní viesť ich a pomáhať im

³¹ III, 273

vzrastať. Kto by v tom nevidel spojenie veľkého diela, diela duchovnej prosperity?

✓ Ďalší závažný spojovník, ktorý sa týka vás: *«Hlavný cieľ, pre ktorý Boh povolal a zhromaždil dcéry kresťanskej lásky je, aby ctili nášho Pána Ježiša Krista ako prameň a vzor každej lásky, slúžiac mu telesne a duchovne v osobe chudobných...»* hovorí vaša priama zakladateľka, sv. Lujza³². A P. Vincent, spoluzakladateľ nalieha: *« Ach, drahé sestry, prosím Boha, prameň lásky, aby vám udelil milosť a poučil vás o prostriedku, ako slúžiť chudobným chorým telesne a duchovne »*³³.

Toto zjednotenie má hodnotu poučenia a predstavenia povolania dcér kresťanskej lásky. Nemáme oddeľovať dva druhy služieb, *« telesnú a duchovnú »*³⁴. Táto jednota tvorí *«ducha Spoločnosti»*³⁵. Sestrám poslaným do Angers v r. 1641 spresnil význam tohto výrazu používaného v súvislosti s chorými: *«slúžia im telesne a poskytujú im stravu, ošetrovanie a lieky a duchovne poučujú chorých o veciach potrebných ku spáse a sprostredkujú im možnosť generálnej spovede z celého ich predchádzajúceho života, aby tak tí, ktorí zomrú, odišli z tohto sveta v dobrom stave a tí, ktorí sa uzdravia, aby sa rozhodli nikdy viac neuraziť Boha»*³⁶. V jeho mysli je teda jasné, že evanjelizácia tvorí podstatný prvok služby.

A naopak, toto je natoľko pravdivé, že členom Misijnej spoločnosti hovorí, že nemajú vylučovať priamu službu chudobným pod klamlivou zámienkou aktívneho misionárskeho života alebo práce v seminároch: *«Naša malá Spoločnosť sa obetovala Bohu pre telesnú a duchovnú službu chudobného ľudu, a to od začiatku tak, že zároveň pracovala pre spásu duší v ľudových misiách a založila prostriedok na úľavu chorých cez charitatívne bratstvá»*³⁷. Vieme, že niektorí bratia boli ošetrovatelia, rozdeľovači darov a dokonca nosiči mŕtvol!

Tu sa dotýkame celkového rozvoja osoby, hoci v tom čase nepoznali tento pojem.

³² Sv. Lujza, 21. 6. 1647, L. 179, Pánovi Portail, E. 202.

³³ IX, 60 zo 16. 3. 1642 – vyhladávací motor označil 20x použitie tohto dvojčlena, čo má iste dopad na našu úvahu.

³⁴ IX, 593 z 9. 2. 1653

³⁵ IX, 592 z 9. 2. 1653

³⁶ XIII, 539, 1641

³⁷ VIII, 238 z 5. 3. 1660

II. A ČO KEBY SME TAK BOLI PROROKMI?

«*Dal by Pán Boh, hovorí jeden z najväčších svätcov, aby všetci boli prorokmi!*» (IV, 366 – 21. apríla 1652). Ktoré vinčenské dedičstvo máme v súčasnosti rozvinúť, aby zakvitla kardinálna čnosť nádeje?

1. Sv. Vincent, plný Boha, sa prezrádza týmito slovami, ktoré by sme mohli nazvať jeho životom v Bohu. Je jasné, že je plný Boha. Ale je tiež jasné, že túži odovzdať ho tým, ktorí ho nepoznajú alebo len slabo. Mám rád jeho zakorenenie v Bohu. Je znamením autentickosti jeho proroctva. A nás podnecuje.

Môžeme si prečítať jeden text, často nepovšimnutý, akýsi druh vyznania, priznanie jeho schopnosti znútorniť sa cez rozjímanie, prameň každej apoštolskej a charitatívnej odvahy:

Záhradník

«*... ak si neodbavíte dobre rozjímanie, ani v konferencii nenačerpáte mnoho úžitku. Vidíte, moje milé sestry, záhradník si v letnej horúčave dva razy denne nájde čas, aby polieval priesady vo svojej záhrade, lebo tieto by bez jeho pomoci zahynuli. Pri takejto opatere si môže priesada koreňom набраť potravu zo zeme, zosilnejú jej steblá, kmeňom sa dostane životná sila do konárov a listov a dodá šťavnatosti ovociu. Aj my sme, milé sestry, ako také úbohé záhradky, kde by všetko odumrelo, keby sa záhradníci svojou usilovnou prácou o nás nepostarali. Tak je u vás zavedený svätý zvyk rozjímania, v ktorom za rána zvlažuje milosť Božia vašu dušu ako občerstvujúca rosa. Ste unavené protivenstvami a ťažkosťami: večer sa vám znovu dostáva tohto spasiteľného občerstvenia, ktoré dodáva životnej sily, jarosti každému vášmu skutku. Ach, v akom krátkom čase môže prinášať dcéra kresťanskej lásky ovocie spásy, ak sa starostlivo občerstvuje touto posvätnou vlahou! Uvidíte ju každý deň rásť v čnostiach, ako záhradník, ktorý každý deň vidí vzrastať svoje rastliny. Za krátky čas pokročí ako ranné zore, ktoré sa ráno dvíha a narastá až do poludnia. Takto, drahé dcéry bude rásť, až kým nedosiahne slnko spravodlivosti, ktoré je svetlom sveta a kým sa nestrávi pre neho tak, ako sa zore stratí v slnku*» (Konferencia z 1. 5. 1648 – IX, 402).

Tak je sv. Vincent najskôr Božím mužom, je v ňom hlboko zakorenený. Nezabudnime, že je mystikom činnosti. Pre neho tento intímny život s Bohom je prvoradá a nachádza ho v rozjímaní, presne

tak, ako športovec zlepšuje svoje výkony, fyzickú silu a obratnosť opakovaným cvičením a svalovým zahrievaním. Pripomeňte si to, čo prízvukuje sv. Pavol: *«Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby ste sa jej zmocnili. A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný.»*³⁸

Ako sme na tom s týmto zakorenением v Bohu? Konštatujeme, že sa dobre staráme o záhradu našej duše, že ju zalievame rozjímaním a overujeme si na sebe vinčentské porekadlo, ktoré nás hľadá zakaždým keď ho počujeme: *«Dajte mi muža rozjímania a bude schopný všetkého»*³⁹ ? Patriť Bohu je prvoradé, je to živý zdroj dynamizmu našej činnosti. Vyhnúť sa odpovedi na túto otázku by znamenalo anulovať našu činnosť, ktorá má byť prorocká...

2. Sv. Vincent má tiež živú túžbu odovzdávať tento intímny život s Bohom ľuďom svojej doby, a vieme, že tým, ktorí sú najnúdznejší v oboch hlavných oblastiach života, duchovnej a pozemskej. Ak sa usiluje znútorňovať, to preto, aby mohol lepšie odovzdávať druhým to, čo žije, cíti a udržiava. Preniká ho zanietená láska pre Božie kráľovstvo v ňom a v druhých, pozýva nás k tomu istému nadšeniu. Pripomeňme si, čo hovorí o horlivosti: *«Je to „čistá túžba“ páčiť sa Bohu a byť užitočný svojmu blížnemu. Horlivosť pre rozšírenie Božieho kráľovstva, horlivosť pre sprostredkovanie spásy blížneho. Je niečo dokonalejšie na tomto svete? Keby bola láska k Bohu ohňom, potom horlivosť by bola jej plameňom. Keby bola láska slnkom, horlivosť by bola jeho lúčom. Horlivosť je to najčistejšie v láske k Bohu»*⁴⁰. Pozývam vás k meditácii tohto textu, ktorý je tiež akousi formou vyznania a je úžasne aktuálny pre každého z nás:

Misionár - prorok

« Hor sa, obetujme sa teda Bohu celkom, pracujme, pracujme, poďme pomáhať chudobným ľuďom na vidieku, ktorí nás očakávajú. Z milosti Božej máme domy, ktoré sa vždy činia, jedny viac, druhé menej, či v tejto misii, či v druhej, misionári idú z jednej dediny do druhej, a z milosrdenstva Božieho vždy pracujú.

³⁸ 1 Kor 9, 24-25.

³⁹ XI, 33, bez dátumu.

⁴⁰ XII, 307-308 z 22. 8. 1659.

Pamätám si (treba, aby som to teraz hovoril?), že kedysi, keď som sa vracal z misie, pri návrate do Paríža sa mi zdalo, že mestské brány padnú na mňa a ma zavalia. A len zriedkakedy som na to nemyslel, keď som sa vracal z misie. Dôvod je ten, že som v sebe zvažoval takto: «Ideš do Paríža a hľa, v ďalších dedinách čakajú od teba to isté, čo si robil v tamtej dedine a v ďalšej! Keby si tam nebol, pravdepodobne tie alebo tamtie osoby zomierajú v stave, v akom sa nachádzali, by boli stratené a možno by boli zatratené. Ak si spoznal, že také či onaké hriechy sa páchajú v tamtej farnosti, nemáš dôvod pochybovať, že to isté nájdeš a tie isté chyby a hriechy sa páchajú v susednej farnosti? Avšak oni čakajú, aby si šiel robiť to isté, čo si robil u ich susedov. Očakávajú misie a ty odchádzaš, ty ich nechávaš tak! Ak medzitým zomrú a zomrú vo svojich hriechoch, ty budeš v určitej miere príčinou ich zatratenia a môžeš sa obávať, že Boh bude od teba žiadať účtovanie» (Opakovanie z rozjímania z 25. 11. 1657 - XI, 444 - 446).

- A tu máme loptu v našej bráne! Sme pozvaní vyhrnúť si rukávy, nepoznať to, čo sv. Vincent nazýva «*necitlivosť*». Sme zasvätení činnosti v línii prijatej výzvy a našej charizmy. Zaiste, musíme sa chrániť prehnanej činnosti, ale aj akéhokoľvek oslabnutia nášho zaangažovania.

- Akými sme nositeľmi radostnej zvesti podľa príkladu Ježiša? Sme pozorní voči zraneným životom a prijímame tých, ktorí hľadajú zmysel života, čo je prvá z naliehavých urgencií súčasnosti?

- Sme rozsievачi večnosti tak, že dávame spoznať núdznym tejto doby, že sú Boží synovia a dcéry, že ich miluje a povoláva k životu s Ním?

- Ako zaisťujeme túto prácu večnosti pripevňovaním k ľudskej prirodzenosti obnovenej v jej dôstojnosti a v jej základných potrebách, k duchovnu ako korune uvedomelého ľudstva? Nemôžem niekomu povedať, aby miloval Boha, ak je hladný, veď je pravdivé porekladlo: «*Hladný žalúdok nepočúva!*»

Proroci? Áno, sme prorokmi, keď hlboko milujeme Boha a ľudí. Táto dvojitá láska budovala svätého Vincenta a keďže ho nasledujeme, sme povinní ho napodobňovať. Sme hovorcami a poslami Boha. Naše bytie, a ešte viac naše konanie, hovoria o Bohu. Je to naša zodpovednosť.

3. Sv. Vincent označuje svoje proroctvo pečaťou vynaliezavosti.

Vidí potreby a odpovedá na ne. Sme poznačení jeho veľkými ustanovizňami, ale keď pozorne čítame jeho spisy, môžeme zbadať v týchto veľkých oblastiach mnohé a rozmanité intervencie. Napr. príliš často zabúdame na prítomnosť rodiacej sa Misijnej spoločnosti na Britských ostrovoch: Škótsko, na Hebridoch, na Orknejoch... alebo pôsobenie Dcér kresťanskej lásky počas Frondy. Počas parlamentárnej frondy sestry zabezpečovali chlieb, pestovali plodiny, chovali prasatá. Počas frondy kniežat sestry boli poslané ošetrovať chorých, zabezpečovať obživu pre hladujúcich a starať sa o bezprístrešných, zatiaľ čo ostatné rozdávali ľudovú polievku pre 1300 ostýchavých chudobných a 800 utečencov. Nesmieme zabúdať ani na starostlivosť o siroty a ich výchovu, toto všetko nebolo bez rizík a strachu⁴¹.

Bolo by potrebné hovoriť podrobne o žobrákoch, väzňoch, galejníkoch, otrokoch, o pomoci spustošeným krajom, o chorých, choromyseľných, sirotách, o ľuďoch postihnutých záplavami, o exulantoch... bohatých či chudobných.

Možno povedať tiež, že veľmi rýchlo sv. Vincent a sv. Lujza prijali mobilitu mimo hlavného mesta. Vyžadovali si to výzvy: takže v rokoch 1638-1648 bolo okrem ústavov v hlavnom meste 20 komunít a v rokoch 1648-1660 pribudlo ďalších 15. S prvou misiou mimo krajiny, v Poľsku začalo aj dlhé obdobie neistoty. V tomto rýchlom rozmnožovaní nových diel je zaujímavé pozorovať hromadenie ťažkostí, problémov, trápení a protivenstiev, napr. skúška v Liancourt⁴², nehody, napätia, rozpory a konflikty v Nantes; finančné problémy vo Fontainebleau a Chantilly, jansenistický spor v Chars... skrátka, týchto pár príkladov stačí, aby sme poukázali na húževnatosť Zakladateľov a prvých sestier. «Všade vás pýtajú»⁴³ a «Všetko je zázračné»⁴⁴... to je «pieseň na odchod» dcér kresťanskej lásky a je to poučné aj pre ne v súčasnosti. Je vhodné nebáť sa pred malým počtom alebo znižovaním našich radov. P. Roman napísal vo svojom neporovnateľnom diele „Sv. Vincent de Paul“: «*Vo väčšine domov boli*

⁴¹ porov. nádhernú kapitolu 13 «Počas veľkej biedy Frondy», v knihe od Alžbety Charpy : «Navzdory prekážkam » Lujza de Marillac » Vydav. Spoločnosť dcér kresťanskej lásky -1988

⁴² Dvaja mladíci ich obvinili z ničomnosti!

⁴³ III, 210 a X, 222 zo 7. 7. 1647 a 28. 8. 1656

⁴⁴ I, 247, medzi r. 1632-1636

po dve alebo tri sestry, bývali v prenajatom dome alebo v dome nejakej pani kresťanskej lásky, ktorá žiadala ich službu na tom mieste, alebo bývali v byte prenechanom po bratstve, farnosti alebo obecnej správe. Veľmi málo domov malo viac sestier. Najväčšie komunity presahovali len občas poltucet. Napriek tomu tieto skupinky, rozosiate naraz po francúzskom území sa ukázali húževnaté, odolné, zakoreňovali sa a zaistovali Spoločnosti mimoriadny rozmach. „Solídne čnosti“ vstúpili do srdca sestier.»⁴⁵

Nemôžem skomentovať súčasné údaje, lebo to sa týka vás. Ale živosť a plodnosť začiatkov nás vedie k zákonu, ktorý nemýli: ide najskôr o to, aby sme „boli“! Veľa sa napísalo o vašom «byťi služobnice»⁴⁶, že je zbytočné niečo pridávať, ale dovoľm si vám povedať, že ľudia cítia, či je v nás vincentský duch, pretože sa dá veľmi ľahko rozoznať a neklame: jednoduchosť, pokora, láska k chudobným a hlboký život modlitby... V ňom a cezeň máme prameň vyžarovania našej miestnej komunity.

Zostáva nám prejavíť takú istú pozornosť voči znameniam čias a zistiť, kto nás volá a ako môžeme na to odpovedať. Ide tu o komunitné, inštitucionálne, provinciálne rozpoznanie...

Áno, «láska je vynaliezavá až do nekonečna»⁴⁷, zvlášť, keď odmieta konzervativizmus a uvážene sa rozhodne žiť z nádeje! Pohľadom na vaše dejiny vám prajem, aby ste boli staviteľkami katedrál!

Z Á V E R

P. Gregory nám nedávno hovoril o súlade a o «obnove celého nášho bytia». Sestra Evelyne vám odporúčala «posilniť vnútorného človeka». P. Javier vám pripomenul dôležitosť rozjímania, ktorým prechádza «ľahký vánok». Všetky tieto úvahy sa zjednocujú do tej istej požiadavky.

⁴⁵ Sv. Vincent de Paul, životopis od José Maria Roman, CM – Vydav. Alzani 2004 – 822 s. 562-563

Pôvodné vydanie San Vicente de Paul- septembre 1981 -BAC

⁴⁶ Pozri Vincentské listy č. 41 « *Etre pour le service* » /Byť pre službu/

⁴⁷ XI, 146, v r. 1645, s pamätaním, že toto slovo je aplikované na Boha Otca, vynálezcu Eucharistie!

Skutočný prorok pochádza len od Boha. Pravý prorok žije zo Slova. Skutočný, pravý prorok sa nachádza v Cirkvi. Vyhlbovať veľmi hlboké brázdny zvnútorňenia je najnaliehavejšou potrebou zo všetkých potrieb. V súčasnom svete, plnom ohlušujúceho hurhaju médií, a ktorému sme všetci podmielení a akoby ich väzňami, dokonca ktoré ovplyvňujú náš úsudok, aj voči Cirkvi, je evidentné a rozhodujúce, aby sme posilnili toto zvnútorňenie aj u druhých. Už dlhšiu dobu mám akoby tušenie, ktoré vám predstavím vo forme otázok a podložím jedným nedávnym svedectvom:

Som v komunite s jedným mladým spolubratom, ktorý je kňazom deväť mesiacov. Pripravoval jedných snúbencov ku svadbe. Ako sa patrí, vypočul si príbeh každého zo snúbencov. Keď sa rozprával so snúbenicou, povedala mu, že bola pokrstená, na prvom svätom prijímaní, prijala sviatosť birmovania. Opýtal sa jej: Kým je pre vás Ježiš Kristus? Trochu sa zamyslela a odpovedala spontánne: «**Nikým**» - Ale čo ste si potom zapamätali z katechizmu? – Odpoveď: „Hovorili nám o hodnotách, o добрote, vernosti, úcte...“ «**Nikým**»! Odvtedy ma toto «**Nikto**» prenasleduje tak, ako provokuje toho mladého kňaza. Preto sa pýtam:

Ak je teda najväčšia chudoba nepoznať Boha a ešte viac Toho, ktorý nám zjavil lásku, obetoval svoj život pre spásu sveta, ktorá je potom prvá služba, ktorú musíme vykonávať v súčasnosti?

Dcéra kresťanskej lásky, buď prorokom lásky dávajú duchovný chlieb, svet po ňom hladuje!

P. Jean-Pierre RENOUARD, CM

p

Przdňášajáci

Požiadavky misie

Spolupráca

Materský dom, 27. mája 2009

Drahí priatelia!

Veľmi ma mrzí, že nemôžem byť dnes medzi vami. Rád by som prišiel do vášho známeho Materského domu na ulici du Bac, z ktorého veľké dejiny lásky k chudobným nabrali veľký vzlet. Rád by som bol prítomný, aby som sa vám poďakoval za všetko, čo ste vykonali pre chudobných počas celých vašich dejín. Ale aj za úzku spoluprácu, ktorá sa vytvorila medzi Dcérami kresťanskej lásky a Komunitou Sant'Egidio. Zdravotná nevoľnosť, nie príliš vážna, ale zhoršená nahromadenou únavou v týchto posledných mesiacoch, ma donútila odvolať toto stretnutie. Preto vás prosím, aby ste ma ospravedlnili.

Posielam vám text, ktorý Mário Giro prečíta. Avšak môže ho viac ako čítať – oživí ho, pretože je to môj veľmi drahý spoločník na cestách a veľký priateľ Afriky. Mário Giro pozná utrpenie afrického kontinentu: vojnu, matku všetkých druhov chudoby, jej choroby, ale tiež všetky jej možnosti. Ako ja, a zaiste lepšie ako ja, bude môcť odpovedať na otázky, ktoré vzbudí môj text. Je to muž, ktorý napriek utrpeniu z rôznych situácií, ktorým musel čeliť, stále hľadá cestu nádeje.

Ako som už povedal, mnohé cesty lásky a služby chudobným sa zrodili vo vašom Materskom dome. Sú to veľké dejiny lásky pre chudobných a spolu s nimi. Ale nemožno sa len dívať do minulosti so zalúbením. Som si istý, že vy to tak nerobíte.

Ten, kto pozná zranenia sveta, vie, že sú to živé výkriky: prosby o uzdravenie, dôstojný a lepší život... Aj Pápež Ján XXIII., ktorý hovoril o cirkvi pre všetkých a zvlášť pre chudobných, nás vyzýval, aby sme skúmali znamenia čias. Niekedy naše komunity sú zaslepené prítomnosťou vo svete, kde žijú s nami muži a ženy. Každý a každá sa utieka do svojej práce: vidí svoje ruky, ktoré pracujú a nevidí tváre tých, ktorí mu podávajú ruku, dotýkajú sa ho alebo pomáhajú ich rukami. Myslí si, že vidí, ale v skutku nehľadá realite do tváre. Necháva sa unášať životom. Je to konštatovanie celkom zaangažovaného života.

Z toho dôvodu – myslím si, že ho chápem – ste chceli, aby téma tohto zhromaždenia bola „Proroctvo a nádej, teraz a všade“. Chceli ste hľadiť dopred, ponad. 2. vatikánsky koncil a pápež Ján XXIII. nás v mnohom poučili o znameniach čias. Nemáme sa stať sociológmi, či psychológmi – ako sa o niektorých cirkvách niekedy vyjadrovali experti súčasného sveta – ale my sami sme „expertmi na ľudstvo“, povedal Pavol VI. Znamenia čias nám pomáhajú hľadiť ďalej, vpred. Pomocou našej skúsenosti v ľudstve, musíme sa vedieť orientovať v našej dobe vo svetle evanjelia. Je to lampa, ktorá osvecuje naše kroky.

Raz v evanjeliu Ježiš použil výraz „znamenia čias“, keď sa obrátil na farizejov a saducejov: „*Vzhľad oblohy viete posúdiť, a znamenia časov neviete?!*» (Mt 16,3). Dovoľte mi povedať, že niekedy hovoríme o nebi, o viere bez toho, aby sme vedeli posúdiť znamenia čias tam, kde žijú muži a ženy.

Druhý vatikánsky koncil hovoril o *aggiornamente* – veľmi špecifický výraz – ktorý neznamená modernizáciu alebo napodobňovanie našej doby a prispôsobeniu sa jej zmýšľaniu. Proroctvo by sa tak stratilo, lebo *aggiornamento* odmieta prispôbovať svoj život a zmýšľanie tomuto svetu. *Aggiornamento* je schopnosť vedieť posudzovať znamenia čias a usmerniť našu cestu vo svetle prítomnosti: to nie je prispôsobenie, ale žiť prorockým spôsobom.

Som šťastný, že môžem povedať, že Komunita Sant'Egidio je spojená s vami, aby skúmala znamenia čias a hľadala cesty nádeje a proroctva. V mnohých častiach sveta znamenia čias poukazujú na hlboko zranené ľudstvo. Sú to zranenia afrického sveta, ktoré poznáte zblízka a veľmi dobre: nielen *Afrika* postihnutá vojnami a chorobami,

ale aj Afrika bez perspektívy budúcnosti. Veľké fenomény migrácie (ktoré sa týkajú mladých a ľudí s istým intelektuálnym stupňom), sú znamenia, ktoré ukazujú, že ich budúcnosť nie je v ich krajine, ale inde. Veľké ľudové nadšenie, ktoré sprevádzalo odstraňovanie kolonizácie, začalo pred viac ako 40-timi rokmi. V tej dobe Afričania verili vo svoju budúcnosť. Áno, v Afrike veľmi konkrétne chýba nádej v budúcnosť. Afrika potrebuje nádej pre svoje obyvateľstvo, tak ako otec pre svoje deti dúfa, že sa ich život zlepší. Mladý človek dúfa v lepšiu budúcnosť, chorá matka na AIDS dúfa, že jej deti budú zdravé.

Nádej je dôležitá, ale ťažko postrehnuteľná. Osoby – my tiež – k nádeji potrebujeme mať perspektívy nádeje. Perspektívy sú ako ikony, obrazy. Muž viery potrebuje ikony, ktoré znázornia jeho vieru, Pána Ježiša, Matku Božiu, svätých a mučeníkov. Ale aj nádej potrebuje ikony. Tieto ikony sú vízie budúcnosti.

Áno, nášmu súčasnému svetu chýbajú perspektívy: v politickom svete a medzi politikmi a dokonca i v Cirkvi. Áno, vízie, predstavy, sú ikony nádeje. Osoby sa dívajú a žijú prítomnosť, ale nemajú ideál. Zápasíme, obetujeme sa, usilujeme, aby sme dosiahli ideál.

Uzatvorenie sa do seba je veľmi rozšírený fenomén Západu, v Európe a v Severnej Amerike. Minulý týždeň, keď som v Aix La Chapelle prijímal za komunitu Cenu Karola Veľkého, silne a jasne som vyjadril vo svojom prejave, že Európa nemôže žiť len sama pre seba, ináč zahynie. Európa bez poslania vo svete rozdeľuje a nemá budúcnosť. Áno, aj Európe a na Západe – toto sa overuje v politike – chýbajú ideály a hrozí im, že sa uzatvorenia do seba. Európa je nedobytná pokladnica a pevnosť. Môže sa stať, že sa stane kontinentom skúposti.

Toto uzatvorenie sa do seba má významný dopad na život ľudí, ktorí majú strach z prílišného angažovania sa alebo zaangažovania svojho života. Prichádza ťažkosť nájsť ženy a mužov, ktorí by obetovali život v službe druhým a evanjeliu. Európski muž a európska žena sú často zablokovaní životom pre nich samých. Nepoznajú šťastie. Ale šťastie neexistuje bez veľkodušnosti, štedrosti, nezištnosti. Áno, také šťastie neexistuje. Náš severný svet je veľmi nešťastný svet.

Európania majú v hĺbke strach stratiť niečo, ich svet, ich blahobyť. Vidieť to v ich vzťahoch s migrantmi, ktorí prichádzajú na ich kontinent. Nemožno len zatvoriť hranice. Migranti prichádzajúci do Európy sú znamením zla, ktoré existuje mimo Európy. Európania nemajú len strach z ľudí prichádzajúcich odinakiaľ, majú tiež strach z chorých spoluobčanov, starcov, handikapovaných. Zdá sa, že nemôže zničiť toľko utrpenia. Cítia sa krehkí a neznášajú už bolesť druhého. Opakujem, že bez veľkodušnosti, súcitu nemožno byť šťastným. Je to tak trochu odsúdenie pre náš svet.

Starci sú vyhánaní z ich domov alebo rodín, aby sa pripravili na smrť v inštitucionálnych zariadeniach, ďaleko od blízkych a ich prostredia. Vždy cítim hlboký rozpor modernej spoločnosti predlžujúcej život – je to veľký dar – a ktorý dáva pochopiť ich starcom, že musia odísť, pretože sú nadbytoční. Niekedy počuť hovoriť, že stoja veľa našu spoločnosť.

Zamerať sa na seba a na vlastný záujem ničí a vyprázdňuje hlboký zmysel veľkodušnosti, nezištnosti. Štedrosť voči druhým a chudobným sa zdá neužitočná a nerozumná. V obchodnej logike si kladú otázku: čo získam? Štedrosť, nezištnosť eroduje a sa rozomieľa. Všetko sa kupuje a nič nie je zadarmo. Život obetovaný pre druhých sa zdá tak bezcenný.

Aj rodina trpí týmto znehodnotením nezištnosti. Rodina je vlastne malé spoločenstvo založené na veľkodušnosti, nezištnosti. Kríza tejto čnosti, jej zánik v spoločenskom živote je znepokojujúcim znamením vo svete, v ktorom odteraz sa všetko predáva a kupuje. Stal sa svetom trhu, riadený trhovou prozreteľnosťou (nedávna hospodárska kríza poukazuje, že v tom trhu nič nie prozreteľnostné). Ale kríza nezištnosti je tiež krízou ľudstva.

Myslím na Áziu, ktorá poznala značný rozvoj, ale ukázala na osobný a spoločenský život celkom zameraný na produktivnosť. Je to symbolické v určitých krajinách, kde boli zrušené sviatočné dni, aby sa tak mohla zvýšiť produktivita. Už niet priestoru pre nezištnosť, ľudstvo je zranené. Pretože bez nezištnosti už človek nie je tým, čím je.

Strach zo straty niečoho, strach z druhých, z budúcnosti. Európa sa bojí budúcnosti, z druhých, zo zranených životom, zo starých ľudí. Strach utvára život Európanov. Strach je starý ako svet.

Koľkokrát vo Svätom písme sa nachádza povzbudenie nemať strach. To znamená, že človek je preniknutý strachom. Avšak tento západný človek, ktorý používa techniku podľa ľubovôle, ktorý, ako sa zdá, chce premeniť hlboké zákony života, ktorý má veľké prostriedky konania, má strach. Strach je jeden zo znamení čias západného sveta.

Strach z nás nerobí dobrých alebo láskavých ľudí, ale často agresívnych. Pre odstránenie strachu, t. j. nadobudnutie odvahy, sa hovorí, že potrebujeme nepriateľa. A tak sa tvorí kultúra nepriateľa, ktorá často ovláda obzor sveta ľudí preniknutých strachom.

Dá sa pozorovať, ako v globalizácii chýba pokoj. Náš svet nie je zjednotený alebo pacifikovaný globalizáciou. Je to ekonomická globalizácia; objavili sa staré konflikty a nové vznikajú. Ľudia, kultúry a náboženstvá sa cítia ohrozené a majú strach z príliš veľkého sveta. Zmena prostredia vedie ku konfliktu a ku kultúre nepriateľa. Znamení čias v našom súčasnom svete je rozmach agresivity a násilia. Je to jedno zo znamení čias, ktoré nás všetkých oslovuje, aby sme pestovali dialóg a lásku.

Nemôžem tu hovoriť o veľkých nárazových problémoch náboženstiev a civilizácii. Všetci viete, ako sa komunita Sant'Egidio od r. 1986 silne zangažovala za pokoj v procese dialógu s náboženstvami a kultúrami, po významnom stretnutí predstaviteľov veľkých svetových náboženstiev v Assise, ktoré si prial Ján Pavol II... Duch Assisi je skutočnou odpoveďou na nárazovú problematiku civilizácií a náboženstiev. Dnes lepšie chápeme intuíciu Jána Pavla II.: žiť umenie dialógu bez splynutia, ale vyzdvihnutím veľkej hodnoty pokoja vpísanej do koreňov všetkých náboženstiev. Ale dialóg nie je niečo konvenčné: týka sa aj každodenného života, života medzi rôznymi osobami, ktoré sa učia poznávať sa v rozdielnosti a oceňovať ju. Pripomeňme si, ako pred 15-timi rokmi v Rwande vypukla hrozná tragédia medzi spoločne nežijúcimi osobami dvoch etník: Tutsiovia a Hutuovia. Dialóg odstraňuje konflikt, vytvára spojenia, nastoľuje pokoj. Dialóg je preventívny pokoj.

V našom súčasnom svete existuje veľa agresívnosti. Myslím na veľké predmestia juhoamerických veľkomiest, kde sa násilie stáva úvodnou školou do života mnohých mladých ľudí. V Strednej Amerike – zvlášť si spomínam na Salvador – sa rozšírila a spevnila mafia mladých; vodcovia navrhujú mladým a dospievajúcim násilný život,

v ktorom je všetko možné, hoci vedia, že nebudú dlho žiť. Násilie a agresivnosť sú veľké hrozby pokoja. V skutočnosti pokoj nie je ohrozovaný len vojnami, ale aj šíriacim sa násilím, ktoré v určitom zmysle už je vojnou.

Mohol by som pokračovať, ale verím, že každý z nás musí pridať k týmto znameniam čias to svoje, ktoré sa ho osobitnejšie dotýka. Znamenie čias je často zranením, ktoré nám kladie otázku. Veď taká reholná kongregácia akou je vaša, rozšírená vo viac ako 90-tich krajinách sveta, predstavuje špeciálnu pozorovateľnú znamení čias, zranení ľudí, žiadostí o nádej a pokoj. Hovorím to zo skúsenosti, pretože skúsenosť Sant'Egidio, hoci má odlišné dejiny, je podobná vašej. Komunita Sant'Egidio je zakorenená vo viac ako 70-tich krajinách sveta, v miestnych komunitách. Žijú v blízkosti najrozmanitejších druhov chudoby, pri deťoch, chorých postihnutých na AIDS, starcoch, väzňoch (a v mnohých prípadoch je život v niektorých afrických, juhoamerických a ázijských väzniciach skoro odsúdením na smrť, pretože ich životné podmienky vedú k smrti), pri chorých, bezdomovcoch, migrantoch, utečencoch.

Žijeme v týchto miestnych realitách, ako priatelia chudobných, ale cítime aj radosť a výzvu byť malým bratstvom bez hraníc, utvoreným z mužov a žien rôznych jazykov a národností. V našich komunitách sa overuje skúsenosť kresťanskej globalizácie, ktorá existuje v kresťanstve už od jeho začiatkov, ako nám o tom svedčia listy sv. Pavla. Sv. Ján Chryzostom napísal, že kresťanské bratstvo je paradoxné, nepochopiteľné, pretože tí, ktorí žijú v Ríme, vedia, že sú súčasťou toho istého tela tých, ktorí žijú v Indii. Naše univerzálne bratstvá sú znamením a odpoveďou na logiku čelných zrážok medzi rozdielnymi etnikami, kultúrami a civilizáciami. Sú znamením, že muži a ženy, rôznych dejín a národov, môžu utvárať rodinu bez hraníc.

Do našich bratstiev zahrňame okrem členov aj chudobných (tých, ktorých ošetrujeme a tých, ktorí prichádzajú k nám), ktorí tvoria súčasť našej rodiny. Aj naše bratstvá sú istej miere medzinárodné centrá chudobných patriacich k rôznym krajinám a kontinentom. Takto vidím skúsenosť projektu DREAM v starostlivosti o chorých na AIDS: v rôznych situáciách spája ten istý duch rozmanité skúsenosti starostlivosti a ošetrovania, ako i utrpenia. A tak naše bratstvá sú tiež globalizáciou solidarity.

Skúsenosť zo stretnutia a spolupráce medzi Komunitou Sant'Egidio a Spoločnosťou DKL, v rozmanitosti chariziem, čerpá svoj zdroj z nutnosti nezrieknuť sa odlišnej vízie sveta, lepšie a ľudskejšej. Áno, chcel by som povedať: neodrieknuť sa sveta, kde si chorí uchovávajú nádej na uzdravenie a život; kde deti dúfajú, že nezomrú a budú mať budúcnosť; kde starci nie sú opustení; kde muži a ženy úzkostliví o svoju budúcnosť, sú vypočutí; kde sú chudobní menej chudobní; kde sú zranení životom ošetrovaní. Naše priateľstvo sa vlastne zrodilo z chudobných a špecifickej potreby lepšie sa starať a ošetrovať o chorých na AIDS. Ale nebola to len funkčná spolupráca, ale aj priateľstvo, ktoré vyšlo z chudobných a chorých a dotklo sa hĺbky kresťanskej komúnie..

Chcel by som povedať, že znamenie čias, ktoré nás dotklo a oslovilo, bolo AIDS. Konštatovali sme, že okolo nás mnohí zomierali na túto chorobu. Boli sme ustarostení týmto konštatovaním, čo nás viedlo zjemniť náš pohľad, hľadať a stať sa „žobrákmi“ nádeje. Voči tejto chorobe sme sa pýtali, ako máme oživiť moc uzdravovať, ktorú Pán dal svojim učeníkom.

Sant'Egidio a Dcéry kresťanskej lásky sú dve malé medzinárodné bunky bez hraníc v mnohých krajinách sveta, sú priateľmi chudobných, ich ruky neklesajú a uchovávajú si nádej. Sme odlišní, ale kráčame v tom istom smere a kladieme si tie isté otázky. Nerezignovali sme pri pohľade na svet, že by mohol byť až taký chorý, chudobný, opustený a trpiaci. Kontakt s utrpením mužov a žien v nás vzbudil veľkú nádej: áno, sen. Je to sen o uzdravení, o uzdravení chorých a šírení evanjelia nádeje. Áno, Ježiš dal svojim učeníkom moc ohlasovať evanjelium a uzdravovať chorých. Nechceme sa zrieknuť tejto moci, ktorú nemá tento svet. Nechceme ju pochovať zo strachu. Ale chceme, aby priniesla svoje ovocie, pretože tento svet ho potrebuje.

Veľa sa hovorí o spôsobe, ktorým laici a rehoľníci môžu spolupracovať. Koľkokrát sa minie veľmi veľa atramentu na opísanie množstva strán o teórii. Dejiny spolupráce medzi Dcérami kresťanskej lásky a Komunitou Sant'Egidio sa zrodili z dvoch cirkevných osobností, ktoré majú povahy a dejiny odlišné, ale odmietli vzdať sa alebo obrátiť sa chrbtom k utrpeniu chudobných. Sme priateľmi vďaka chudobným. Okrem toho chorí na AIDS vyvolali naše stretnutie. Toto dokazuje, že spoločne hľadáme len jedno: slúžiť chorým a chudobným. Nové cesty

a spolupráce nie sú nikdy ľahké, pretože kresťania sú ľudia ako ostatní, majú svoje zmýšľanie a zvyky.

Ostatne, Komunita Sant'Egidio má dlhé dejiny priateľstva s rehoľníkmi, ktorí ako prví vzali vážne svoju charizmu pri ich začiatkoch v 70-tych rokoch v Ríme. Medzi týmito rehoľníkmi boli Lazaristi a Dcéry kresťanskej lásky. Niektorí z nich sa začali zúčastňovať na večernej modlitbe Komunity Sant'Egidio, zvlášť v Ríme. Takto sa spriatelili. Toto priateľstvo sa len posilnilo v priebehu rokov. Naše komunity sa schádzali večer, aby počúvali Božie slovo a spoločne prednášali prosby Pánovi. Toto stretnutie sa odohralo v krásnej bazilike Santa Maria di Trastevere v Ríme, pred nádhernou mozaikou tak, ako je tomu v malom centre v Mozambiku alebo v Indonézii.

Sme spoločenstvo laikov, s ich odborným a rodinným životom, ale sme tiež povolání byť duchovnými mužmi a ženami. Ako povedal Ján Chryzostom veriacim z Antiochie, laici potrebujú Božie slovo viac ako mnísi, pretože žijú ťažkosti a neistoty každodenného života. Opravdivými priateľmi chudobných sa stávame, ak žijeme ako duchovné osoby, ak počúvame Božie slovo a ak otvárame svoje srdcia pre modlitbu.

Okrem toho hlboká a otvorená modlitba je svedectvom pre všetkých, pretože je centrom nášho života. Priťahuje tých, ktorí hľadajú. Prekvapuje ma počet osôb, ktoré pravidelne alebo príležitostne prichádzajú na večernú modlitbu. Keď som sa prihovárал rehoľným komunitám, často som sa pýtal, prečo majú toľko priestorov a kostolov, ktoré neotvárajú pre tých, ktorí hľadajú Boha. Pekná modlitba otvorená pre druhých je milosťou a evanjeliovým svedectvom.

Desiatky rokov počúvania Božieho slova a spoločnej modlitby umožnili malým komunitám Sant'Egidio stať sa svätyňami, kde ľudia hľadajúci zmysel života našli útočisko. Ten, ktorý prichádza večer do baziliky Santa Maria in Trastevere, môže ju vidieť plnú mužov a žien, ktorí nie sú členmi Komunity Sant'Egidio, ale prichádzajú odvšadiaľ (medzi nimi mnoho rehoľníkov, ktorí nie sú v Ríme prechodne, ale tam žijú). Uvedomujeme si tak dôležitosť mať modlitbové centrum uprostred mesta. Nehovorím to preto, aby som vychvaľoval skúsenosť Sant'Egidio, ale aby som povedal, že svedectvo, prijatie v modlitbe, sú

často najvzácnejšími darmi, ktoré môžeme ponúknuť druhým. Modlitbové miesta sú svätyňami nádeje.

Spomedzi všetkých našich činností je modlitba prvá. Stále si spomínam na veľkého priateľa komunity, protestantského pástora Vaudois Valdo Vinay, ako vysvetľoval podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi, ktorého dal do súvislosti s evanjeliom o Márii a Marte. Marta bola ustarostená o mnohé veci, nepočúvala Pána. Mária si vybrala lepší podiel, ktorý jej nebude odňatý. V podobenstve o dobrom Samaritánovi sa levita a kňaz, ustarostení o ich záležitosti, nezastavili pri polomŕtvom mužovi na ceste z Jericha do Jeruzalema. Len Samaritán sa zastavil. Mária a Samaritán si zvolili lepší podiel. Medzi Máriou a Samaritánom niet rozdielu, lebo medzi aktívnym a kontemplatívnym životom niet protirečenia. Nie sú to dva rozdielne alebo protikladné voľby. Ale tí, ktorí sa rozhodli byť na strane Márie, vybrali si tiež, že budú na strane polomŕtveho muža. Chcel by som pridať, že nemožno dlho zostať pri polomŕtvom mužovi očakávajúc jeho uzdravenie a záchranu, ak sme sa nerozhodli byť ako Mária.

Otvorenosť pre modlitbu bola prvým krokom priateľstva medzi komunitou Sant' Egidio a mnohými rehoľníkmi a rehoľníčkami. Mnohí z nich nám pomohli finančne, keď sme boli v ťažkostiach. Hoci komunita Sant' Egidio je bohatá na sny, túžby, nie je bohatá na zdroje, aj dnes je tomu tak. Často ľudia zvonku si zamieňajú našu túžbu pomáhať s faktom, že máme veľa možností. Spolupráca s Dcérami kresťanskej lásky sa zrodila zo žiadosti o uzdravenie a pomoc poskytovanú pre chorých na AIDS v Mozambiku. Títo chorí nás zblížili.

Projekt DREAM na ošetrovanie chorých na AIDS, ktorý chce realizovať Sant' Egidio, začal vo februári 2002 v tejto africkej krajine. Niekoľko mesiacov potom požiadali o pomoc dcéry kresťanskej lásky, ktoré pôsobia a vedú nemocnicu v Choqwe, v Gaza, aby sme im pomohli pri ošetrovaní chorých na AIDS. Centru v Choqwe je prvé centrum DREAM dcér kresťanskej lásky. V súčasnosti viac ako 5000 chorých na AIDS sú prijatí v tomto centre. Ide o skupinu žien, mužov a detí, ktorí už boli v poslednom štádiu života. Vedeli to, ale objavili vzkriesenie. Naozaj – svedčia o tom mnohí ošetrovaní chorí – DREAM znamená pre nich z existenčného pohľadu osobné zakúsenie prechodu zo smrti k životu.

Od júna 2004, vďaka zásahu Matky Evelyne Franc, sa zrodila myšlienka, že by samé dcéry kresťanskej lásky mohli zabezpečovať tento program starostlivosti o AIDS počnúc Afrikou. Následne v roku 2005 sme v Paríži podpísali spoločnú dohodu, v ktorej sa DKL zaväzujú prijať za vlastný program DREAM a zaviesť ho v nemocniciach a zdravotníckych strediskách riadených Spoločnosťou v celom svete. Dcéry kresťanskej lásky sa podľa podpísanej dohody zaväzujú rozvíjať DREAM podľa vlastných podmienok a spôsobov považujúc ho za evanjeliový program ponúkajúci chudobným znamenité ošetrovanie. V skutku DREAM predstavuje skutočný sen (pozn. prekl. dream = sen): Benedikt XVI. to potvrdil pri jeho stretnutí v Kamerune s dobrovoľníkmi Komunity Sant'Egidio: DREAM je sen, ktorý sa stal skutočnosťou.

Krajiny Severu oddeľuje od krajín Juhu veľká priepasť, aj pri dramatických udalostiach choroby. Chorý na AIDS môže byť ošetrovaný v Európe alebo v USA. Ale v Afrike na AIDS zomiera. Deti sa rodia choré a zomierajú. Ich rodičia odchádzajú na večnosť a ich deti sú odsúdení žiť samé, vystavené všetkým možným ťažkostiam. Prečo chorí južnej pologule nemajú všetky práva na starostlivosť ako deti severnej pologule? Prečo existuje medzi Severom a Juhom taká veľká priepasť?

Preto sa zrodil DREAM: dať chorým Juhu zasiahnutým chorobou AIDS to isté ošetrovanie ako chorým severu. A tak v dohode z roku 2005 v Paríži sa dcéry kresťanskej lásky zaviazali vybudovať ďalšie miesta, kde budú pôsobiť, centrum DREAM a laboratórium molekulárnej biológie. Tiež sa zaviazali podporovať ich centrá vďaka stálemu hľadaniu fondov. Komunita Sant'Egidio, autor a tvorca programu DREAM, sa zaviazala podľa podpísanej dohody vzdelávať lekársko-sociálny personál centier DREAM vedených dcérami kresťanskej lásky, zabezpečiť kontrolu pravidelnými návštevami a analyzovať údaje poskytnuté softvérom. V priebehu štyroch posledných rokov prešlo formačným kurzom DREAM pre Afriku asi 150 sestier. Dnes sú už centrá DREAM dcér kresťanskej lásky operatívne: v Choqwe v Mozambiku, otvorenom v r. 2002 asi s 5500 chorými; v Kubwa v Nigérii, otvorenom v r. 2006 asi s 1300 chorými; (v budúcnosti chcú v Nigérii otvoriť ďalšie centrá); v Nairobi v Keni, otvorenom v r. 2008 s asi 700 chorými; v Dschang v Kamerune, otvorenom v r. 2008 asi s 300 chorými; v Mbandaka v Konžskej demokratickej republike, otvorenom v r. 2009 asi s 300 chorými.

Pripomínam vám čoskoré otvorenie centra v Masange v Tanzánii v r. 2010.

Tento zoznam dáva zahliadnúť nielen rozsah spoločne vykonaného diela, ale aj rýchlosť postupu spolupráce v spoločnom boji proti odsúdeniu na smrť, ktorú predstavuje AIDS, lebo tomuto odsúdeniu na smrť sa môžeme vyhnúť. Cirkevní predstavitelia sú niekedy obvinení kvôli indierencii bohatých severnej pologule, čo sa týka propagácii AIDS a teda následne nie je ľahké nájsť dostačujúce a potrebné zdroje pre liečenie. Naše centrá DREAM dokazujú skutkami a nielen slovami, že je potrebné dať Afričanom to isté bezplatné a kvalitné ošetrovanie, aké dostávajú chorí na AIDS v severnej pologuli sveta. Vo všetkých centrách dcér kresťanskej lásky je zabezpečovaná liečba dospelých a detí, ako i prevencia a vertikálne prenášanie nemoci z matky na dieťa. Skoro vo všetkých týchto centrách DKL je pôrodnica. Okrem toho už niekoľko rokov skoro všetky centrá sú vybavené laboratóriom molekulárnej biológie, čo umožňuje primeranejšie sledovať a kontrolovať liečbu smerom k uzdraveniu. Chcel by som citovať slová veľmi drahej priateľky, s. Wivine Kisu, ktoré povedala vo februári 2009 pri otvorení centra DREAM v Mbandakà v Kongu. «Napriek tomu, že mnoho ľudí a organizácií vo svete prejavujú pesimizmus nad africkým kontinentom v oblasti starostlivosti o chorých postihnutých na AIDS, Komunita Sant'Egidio dokázala opak poukazujúc na záujem a zabezpečením vynikajúcich pravidiel cez program DREAM».

Je to proroctvo. Znamenie čias, zranenie, ktoré nás oslovilo, nás stimulovalo k tvorivosti v láske a veľkodušnosti v spolupráci. Dejiny spolupráce medzi dcérami kresťanskej lásky a Komunitou Sant'Egidio sú znakom pokojnej zmluvy, nie spätej s kultúrou nepriateľa, ale skôr hlboko spojenej s kultúrou priateľa: chudobný je priateľ. Môžeme tu použiť slová proroka Sofoniáša: je to zmluva medzi pokornými a chudobnými. Staneme sa pokornejšími, ak budeme každý deň počúvať Božie slovo, ak sa budeme dívať na znamenia čias a vidieť v nich cestu, ktorú nám určil Pán. Vtedy spoznáme chudobných. Potom sa zrodí opravdivá zmluva medzi pokornými, učeníkmi Ježiša a chudobných.

Viem, že spiritualita dcér kresťanskej lásky, spodobnenie Krista s chudobným, s najmenším z jeho ľudských bratov, je podstatné. Pre Vincenta de Paul bolo čítanie tohto Božieho slova mimoriadne

dôležité: Ježiš je v chudobných, jeho najnúdznejších bratoch a sestrách. Komunita Sant'Egidio si ctí a miluje chudobného s láskou a solidárne uznávajú v ňom Pánovu prítomnosť. Je to sviatosť chudobného, ako rád hovorieval už zosnulý teológ Olivier Clément. Pre nás, dcéry kresťanskej lásky a Komunitu Sant'Egidio, sviatosť chudobného bola tiež sviatosťou jednoty, ktorá nás spriatelila a urobila z nás spolupracovníkov, sestry a bratov.

A tak skúsenosť bratstva a solidarity, hoci časovo krátka, ale intenzívne prežívaná, je pre nás znamením nádeje. Svedčia o tom výsledky: vidím ich v deťoch, ktoré sa narodili zdravé, v rozjasnených tvárach matiek, u žien a mužov, ktorí už nie sú odsúdení na smrť, ale ožívajú. Aj toto je prorockto. Áno, prorockto, ktoré nám dovoľuje aby sme sa nevzdávali alebo aby nám neklesali ramená pred nemožným. Ale musíme sa modliť, žiť našu nádej viery. Musíme mať víziu nádeje, pretože nič nie je nemožné tomu, kto verí.

Napokon, hoci sa nám zdá nemožným prekonať hrubý múr pandémie AIDS, spoznali sme blízko nás spoločníka alebo spoločníčku, ktorý/á svojou pomocou urobil/a nemožné možným. To sú dejiny Sant'Egidio a dcér kresťanskej lásky. Sú to dejiny výmeny darov, ktoré umožnili DREAM. Áno, je to prorockto môcť spoločne pracovať a pritom zostať rozdielnymi. Táto výmena nás robí nielen šťastnými, ale vďaka nej ešte silnejšie dúfame. Vďaka nej v nás vzrastajú veľké vízie nádeje pre svet a tých, ktorí trpia. Ďakujeme Pánovi, lebo v tomto svete bolesti sú zázraky možné. Áno, pretože v tomto svete rezignácie sa nádej stáva skutočnosťou.

Mario GIRO,
*zodpovedný za medzinárodné vzťahy
v Komunitě Sant'Egidio*

Niekoľko odpovedí na otázky pre Mária Giro
po prečítaní prednášky Andrea Ricardi
(zakladateľ Komunity Sant'Egidio)

Poznámky zachytené pri spontánnej diskusii s členkami zhromaždenia:

Vychádzajúc z výziev textu Andrea Ricardi by som chcel povedať, že netreba mať strach. Náš súčasný svet je podrobený tlaku strachu. Zaiste, existuje obrovský rozdiel medzi 70-tymi rokmi a súčasným svetom. V 70-tych a aj 80-tych rokoch mnohí ľudia verili, že je možné zmeniť svet. Boli navrhnuté mnohé riešenia, často ideologické. Ovzdušie bolo poznačené túžbou po činnosti, do človeka sa skladali nádeje: verilo sa v moc zmeniť svet. V súčasnosti je to opak. Náš svet šíri pesimistické posolstvo: vojny, chudoba a nerovnosť poznačia navždy dejiny ľudí. Veľké medzinárodné organizácie predstavujú pesimistické správy. Za 30 rokov sa ovzdušie úplne zmenilo. Svet opakuje: «Nie je to možné, musíme byť realistickejší a mať menšie nároky a ilúzie, pokračovať v podnikaní, ale nie rozhodujúco, lebo vieme veľmi dobre, že ciele nebudú zrealizované». Hľa, takého posolstvo odrážajú všetky spoločnosti.

Ako odpoveď na vaše otázky poviem: «Nedajte sa zviať touto beznádejou». Nesmieme mať strach. Pripomeňme si Františka Asiského, keď bol jedného dňa ustarostený kvôli zložitej situácii v jeho rehoľnom inštitúte, Pán mu povedal: *« Človeče, myslíš si, že by som vzbudil túto duchovnú rodinu, keby som nebol pripravený postarať sa o ňu? »*

Andrea Ricardi hovorí, že máme byť duchovní; je to pravda. Byť duchovný znamená mať istotu, že Pán nás nemôže opustiť. Nepoznáme všetky odpovede, nemáme zázračné recepty, ale máme vieru, veríme, že Pán nám pomôže a že ak to bolo možné v horších storočiach ako našich, bude to tým možnejšie v súčasnosti.

V úsilí nájsť riešenia si musíme zachovať pokojnú myseľ. Andreova výzva k modlitbe je niečo podstatné, t. j. pred každou výzvou musíme veriť v silu modlitby, ktorá nie je len úctou, prejavom zbožnosti. Moc evanjelia je skutočná a historická. Keby som použil

príklad modlitby za chorých, komunity Sant'Egidio každý mesiac venujú jeden deň modlitbe za chorých. A tak v Afrike prichádza veľa ľudí na tento čas modlitby a stáva sa udalosťou, ktorá má spoločenský dopad: spoločne a viditeľne sa modliť, nie aby sme sa ukazovali, ale so starosťou svedčiť o našej viere. To má spoločenský dopad.

V modlitbe je výzva k činnosti, čo nie je protirečivé. Prvé čo musíme robiť je bojovať proti všetkým formám kultúry smrti (choroby, zlé zaobchádzanie s väzňami vo väzniciach a pod.) a prinášať kultúru života.

Sant'Egidio je uznaná za jej zápas proti AIDS (projekt Dream). V súčasnosti pole pôsobnosti dohody medzi Spoločnosťou dcér kresťanskej lásky a Komunitou Sant'Egidio je v boji proti AIDS v Mozambiku. Spoluprácou nekonáme len veľmi dôležitú konkrétnu službu, ale odovzdávame odlišnú kultúru: «Je možné uzdraviť sa». AIDS vedie k otázkam o pôvode choroby a jej dôsledkoch, a tiež aj o sexualite. Nestačí teda ošetrovať, je potrebné aj vychovávať, vzdelávať a konať na poli kultúry života.

Ďalším poľom pôsobnosti je návšteva väzňov vo väzniciach. Návšteva je prvým dôležitým gestom priateľstva. Dovoľuje tiež byť informovanými o prípadných porušeníach práv a určiť najurgentnejšie potreby väzňov.

Modliť sa a viesť dialóg

Niekedy počujeme hovoriť: «Kde sú výsledky modlitieb za pokoj a v medzináboženskom dialógu?» a podobne. Výsledky sa dostavia, už sú možno tu a my nie sme schopní ich vidieť. Je treba veľa času. A tak teda modliť sa za pokoj a viesť dialóg s inými náboženstvami bez očakávania okamžitých výsledkov. Je veľmi ťažké vedieť, čo sa deje v srdci druhých, ale svedectvo je dôležité. Ak si pomyslíme, napríklad, na Otca Karola de Foucauld, celý svoj život strávil na púšti, mal len jedného či dvoch spoločníkov, zomrel sám... zabitý mohamedánmi. A len po rokoch toto drobné semeno zasiaté do púšte prinieslo plody. Na prvý pohľad sa toto zdalo nezdarom. Bolo potrebné čakať roky, kým sa zrodili „Malí bratia Ježišovi“ a potom „Malé sestry Ježišove“. Vy máte zvyk zasievať a trpezlivo čakať budúcu žeň...

Násilie vo svete

Násilie je stále veľký problém našich čias. Pred násilím sme často bezradní. Máme možnosť vytvárať pacifistické priestory, kde možno prejať, že existuje iná alternatíva. Cirkev v dejinách sa vždy usilovala vytvárať pokoj... Napr. v Európe budovanie mnohých kláštorov a opátstiev vytvorilo sieť, ktorá umožnila zachrániť kultúru nenásilia. Boli to priestory pokoja. Aj naše súčasné komunity musia byť priestormi pokora a bratstva.

Komunita Sant'Egidio je už viac rokov zastúpená v Salvadore, kde je zaangažovaná na viacerých poliach činností. Pôsobí hlavne v najrizikovejších štvrtiach, kde vyčínajú smutne známe skupiny „Maras“, gangy mladých dospievajúcich, ktorí vyrastali v mýte násilia. Aby násilie existovalo, potrebuje spoločenie sa s tamojšou mládežou. S nimi a s ich rodinami sa pokúšame ovládať násilie a „Maras“ sa neodvažujú už prenikať do štvrtí.

Sicílska mafia existuje už dlhé roky kvôli spoločeniu sa ľudí. Asi desať rokov bola zredukovaná, pretože Sicíľčania reagovali. Musíme podporovať tamojších ľudí, aby sa odvážili ju vylúčiť. Tieto aktivity sa konajú v štvrtiach, aby sa uvoľnili pacifistické priestory a postupne sa vytvorila sieť nenásilia. Aj v iných krajinách vládne násilie (Alžírsko, Nigéria, Brazília...) môžu vznikáť miesta odporu voči násiliu, vy to viete lepšie než ja.

Vytvárať kultúru pokoja

Je dôležité vytvárať spojenia s deťmi, mládežou, dospelými, starcami a navrhovať im spoločne budovať spravodlivejší a ľudskejší svet, podporovať priateľstvo medzi jednotlivými generáciami. Toto sa uskutočňuje s obyvateľmi dotýčaných miest. Od kolísky po hrob možno vytvárať siete nenásilia. Nemáme si predstavovať veľké veci, ide len o vytváranie priestorov oslobodených od násilia. Aj veľmi malé deti sú znamením, že «je to možné», hoci máme tendenciu myslieť si, že násilie je silnejšie a nás rozdrví. Často sme zavalení kultúrou rezignácie, pesimizmu a musíme ju premáhať. Ľudia sa často vzdávajú a privykajú si na život v takých veľmi násilných prostrediach. Človek je krehký a uzatvára sa do seba, aby bol ušetrený. Je potrebné vytvárať kultúru pokoja, t. j. odmietat' návyk na násilie. Odpovedať násilím na násilie nevyrieši problém. Je potrebné vytvárať priestory uvoľnené od násilia. Je to možné, ale musíme sa modliť a prosiť Boha o pomoc.

Násilní môžu mať trochu rešpektu voči náboženskej symbolike, treba ju používať. Kolektívna a verejná modlitba tu môže zohrávať významnú úlohu.

Medzinárodnosť Katolíckej cirkvi

Svet je rôzny a rozmanitý. Rozdiel, ktorý bežne existuje, je bohatstvom. Sme odlišní a vždy budeme takými. Kultúra strachu šíri posolstvo: zostať s tými, ktorí sú nám podobní a odmietnuť tých, ktorí sú odlišní. Máme šťastie, že sme katolíci, t. j. univerzálni, všeobecní. Máme teda žiť medzinárodnosť. Veľkosť Katolíckej cirkvi je v jej jednote, ktorá zahŕňa rozdielnosti.

V súčasnosti sa africký kontinent triešti, ale jej jednotu tvorí Katolícka cirkev. Ako katolíci by sme si mali viac uvedomovať, že sme veľkým medzinárodným hnutím vo svete. Musíme si viac uvedomovať bohatstvo našej jednoty v rozdielnosti. Jednota je Boží dar, ktorý máme prijať a úloha, ktorú máme spĺňať.

Mário GIRO
*zodpovedný za medzinárodné vzťahy
v Komunitě Sant'Egidio*

p

Požiadavky misie:
Spolupráca vo Vincentskej rodine

Przdnášajúci

**„Bratstvá“ a dcéry kresťanskej lásky:
dve charizmy v službe jedného cieľa**

Materský dom, 27. mája 2009

Založením prvého charitatívneho bratstva v Dombes sa sv. Vincentovi podarilo skoncretizovať mimoriadnu intuíciu, ktorú spoznal, keď sa dozvedel o biede, v ktorej sa nachádzala jedna rodina v jeho farnosti. Intuícia, že pre službu Bohu treba slúžiť telesne a duchovne nášmu bližnému, ktorý žije v chudobe a že táto služba má byť účinná, teda konkrétna, prístupná všetkým a dobre organizovaná.

Tento projekt sa rýchlo rozšíril na ostatné francúzske kraje a ďalšie krajiny. Viaceré skupiny „Bratstiev“ boli založené a sv. Vincent chcel, aby medzi nimi existovalo spojenie. Pre udržanie živého pôvodného ducha zveril animáciu a formáciu Lujze de Marillac, ktorá sa zaangažovala do tejto úlohy s veľkým nadšením a osobným nasadením.

Lujza pri návštevách „Bratstiev“ podávala duchovnú formáciu, bedlila nad vernosťou charizme a plánu sv. Vincenta, pozývala k úvahe o situácii chudobných a zároveň zaručovala rešpektovanie stanov, účinnosť organizácie, prieszračnosť účtov a podporovala vnútornú ako i vonkajšiu jednotu skupín.

Čoskoro voči obrovským formám chudoby, ktoré neustále vznikali, sv. Vincent a sv. Lujza si uvedomili, že služba poskytovaná dobrovoľníčkami „Bratstiev“ nebola dostačujúca, a tak vznikla myšlienka sústrediť dievčatá a mladé ženy, ktoré boli pohotové venovať a obetovať svoj život chudobným. Takto založili dcéry kresťanskej lásky, ktoré boli povedľa dám a sa celkom obetovali Bohu v službe chudobným.

Spolupráca medzi paniami „bratstiev“, v súčasnosti nazývaných dobrovoľníčkami AIC– Medzinárodné združenie Spolkov kresťanskej lásky, založené sv. Vincentom de Paul – a dcérami kresťanskej lásky – existovala teda od začiatku. Sv. Lujza povedala: «*Panie a sestry žijú vždy v pravej jednote*» a cieľ tejto jednoty, ktorá sa uskutočňuje v odlišnosti povolání a vo vzájomnom dopĺňaní úloh, je vždy zlepšiť službu chudobným.

Sv. Vincent dobre zbadal mnohorozmernosť a rozsiahlosť rôznych foriem chudoby a odpovedal na ne rôznorodo: v službe chudobným použil všetky možné zdroje, mužov a ženy, rehoľníkov a laikov, bohatých a menej bohatých. V tejto pluralite sa prejavuje bohatstvo plánu sv. Vincenta, ktoré sa naďalej šírilo až do dneška cez rôzne vetvy Vincentskej rodiny a veľký počet inštitúcií založených v jeho duchu.

Ako povedal raz P. Maloney, Vincentská rodina je „armádou“, ktorá je povolaná spojiť sa a spolupracovať, aby prispela k misii služby chudobným v týchto ťažkých časoch, v situácií celkovej krízy, či už hospodárskej, kultúrnej alebo morálnej, ktorá predstavuje veľkú výzvu a hlboko nám kladie otázky o vzore dominantného rozvoja.

Je to veľká výzva, ale sv. Vincent povedal, že je treba byť vždy pripravenými na rôzne udalosti, byť schopnými z nich čerpať výhody pre chudobných.

Laickí dobrovoľníci a dcéry kresťanskej lásky mali od svojho založenia spoločný cieľ: slúžiť duchovne a telesne chudobným, vidiac v nich Krista a slúžiac im organizovaným a účinným spôsobom.

Ale charizma vincentských laikov a dcér kresťanskej lásky nie je tá istá, každá vetva má svoje osobitné charakteristiky. Ako napísal

sv. Pavol: «Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok» (1 Kor 12,7). Každý pokrstený je povoláný Duchom Svätým k určitej špecifickej úlohe: je to jeho jedinečné a osobné povolanie. Úlohou pokrsteného je pochopiť ju a verne nasledovať.

Povolanie dcér kresťanskej lásky ich pozýva slúžiť Kristovi v osobe chudobným obetujúc ich život Bohu. Nepridávam k tomu nič, poznáte dobre svoju charizmu a nadpis tohto generálneho zhromaždenia: **Proroctvo a nádej** vyzdvihuje jej dynamizmus a aktuálnosť.

Laici sú tiež povolaní zúčastniť sa na prorockej službe Krista. 2. VK podčiarkol, že kňazský, prorocký a kráľovský úrad Krista pokračuje v súčasnosti v Cirkvi a že teda všetci pokrstení sa zúčastňujú na tomto trojitom poslaní.

Apoštolská exhortácia « *Christifideles laici* » opakuje koncilové učenie. Cirkev má sekulárnu dimenziu, pretože žije uprostred sveta a zaujíma sa o obnovu časného poriadku. Všetci sú povolaní zúčastniť sa na tejto sekulárnej dimenzii, ale pre laikov je to ich vlastné miesto, kde majú žiť svoje povolanie. « *Christifideles laici* » potvrdzuje, že « *spojení s Kristom, "veľkým Prorokom" (Lk 7,16) Duchom povolaní za "svedkov" vzkrieseného Krista, budú mať laici účasť nielen na nadprirodzenom zmysle Cirkvi pre vieru, ktorý "sa vo viere nemôže mýliť",²⁵ ale aj na milosti slova (por. Sk 2,17-18; Zjv 19,10); aj oni sú povolaní k tomu, aby umožnili stať sa viditeľnou novosťou a silou Evanjelia v ich každodennom rodinnom a spoločenskom živote* » (CFL, 15)

Sv. Vincent veril laikom, prejavoval im veľkú dôveru a vyžadoval od nich, aby zodpovedali veľkodušne a záväzne na povolanie v službe chudobným. Prejavil svoju vieru v laikát založením rôznych združení a poverením laikov ich vedením (porov. *Pravidlá bratstva žien v Châtillon les Dombes, nov.-dec. 1617. V. 575-577.*) Bol tiež pozorným mužom pripraveným prijímať zo strany laikov a v priebehu rokov sa jeho vízia a plány obohatili, ovplyvnené spôsobom, ktorým ženy, ktoré viedol, animoval, žili svoju vieru a službu.

Prvé bratstvá kresťanskej lásky boli tvorivou skúsenosťou v oblasti laického povolania; Vincent im zveril užitočný úrad, plný

významu, vedel pochopiť dôležitosť služby, ktorú laickí muži a ženy mohli poskytnúť, bola to šanca, ktorú im dal ísť k chudobným novým spôsobom. Dokonca prekročiť očakávané hranice a vytvoril niečo nové a uchvacujúce.

Teda všetci máme účasť na prorockom úrade Krista, v odlišnej špecifickosti našich chariziem a v tejto pluralite sa prejavuje bohatstvo úmyslu sv. Vincenta.

Zo spolupráce vo Vincentskej rodine môže a má vyvstať účinné vzájomné pôsobenie, ak sa usilujeme konať spoločne, uznávajúc jednotlivé charizmy, úlohu a štruktúry každého. Aby sme mohli pracovať spoločne, je potrebné, aby každý člen bol schopný odhaliť korene spoločnej identity a zároveň vedel rešpektovať a mať rád špecifiká ostatných vetiev, odlišnosti v našich povolaniach, úlohy každého. Táto láska a vzájomná úcta dáva šírku a bohatstvo misii. Úmyselne som použila slová “ak sa usilujeme”, pretože si myslím, že táto spolupráca, vzájomné pôsobenie sa nevytvorí samo od seba, je treba ho budovať, ochotne sa oň starať, osobne sa zaangažovať, modliť, zostať verní zakladateľom, tomu veriť!

Čo sa týka **konkrétnej spolupráce**, v teréne, predovšetkým si prajem vyjadriť vám vďačnosť AIC vám, dcéram kresťanskej lásky, za spoluprácu, ktorá už existuje a ktorú ste vždy poskytovali dobrovoľníckam. Viaceré príklady vzácnnej a pozitívnej spolupráce, ktoré poukazujú, že služba chudobným je tým účinnejšia, čím sa nám darí viac spojiť naše sily v projektoch na rôznych rovinách, či už vo formácii, spiritualite alebo konkrétnej akcii.

Naša skúsenosť nám ukazuje, že v krajine, kde nie sú dcéry kresťanskej lásky alebo kňazi Misijnej spoločnosti, motivácia dobrovoľníkov a ich duchovný život sa oslabujú a združenie a neudrží. V súčasnej spoločnosti dobrovoľníctvo nie je ľahké a bez silnej duchovnej motivácie nemožno čeliť ťažkostiam, ktoré sa prezentujú a pokušenie zanechať službu je silné. Veľká bola múdrosť svätého Vincenta pri vytvorení jednotlivých vetiev!

Aby sme pokročili v tejto spolupráci, prajem si podeliť sa s vami o moje sny, predstavy, možnože utópie, ale kto ma pozná vie, že keď hovorím o utópii, myslím na utópiu, ktorá je projektom: vieme, že

realizácia tejto utópie je vzdialená, ďaleko, ale vieme tiež, že každým dňom môžeme pokročiť o krôčik, ktorý nás priblíži k jeho realizácii.

1. Prvý sen spolupráce medzi laickými združeniami a dcérami kresťanskej lásky je posilniť spoluprácu pre evanjelizáciu

Evanjelizácia je jednou z veľkých výziev, ktoré sa ukazujú v súčasnosti, ale uvedomila som si, že pre laické dobrovoľníčky je tento bod ťažký uskutočniť. Často vyjadrujú svoju ťažkosť odovzdávať dobrú zvesť v tomto sekularizovanom svete, ktorý sa nezaujíma o duchovnú dimenziu. Uvedomujú si, že evanjelizácia je podstatnou časťou ich vinčentskej misie. Je to pre nich problematické, priali by si byť schopné realizovať evanjelizujúcu činnosť, ale uvedomujú si, že tradičné prístupy nie sú už platné a nevedia, ako si počínať.

Vieme dobre, že pre sv. Vincenta duchovná a telesná služba neboli dva oddelené ciele, ale odlišné a doplnujúce prvky jedného, celistvého evanjelizačného procesu. Učí nás, že naša evanjelizácia bude živá, keď budeme hlásať radostnú zvesť odlišnými prostriedkami:

- Realizáciou konkrétnych diel spravodlivosti a milosrdenstva, ktoré majú za cieľ oslobodiť ľudí od nespravodlivostí a utláčania, či vytlačania na okraj. Služba chudobným je radostnou, dobrou zvesťou v akcii, je to radostná zvesť, ktorá odpovedá na zlé zvesti, ktoré žijú chudobní denne.
- Slovom, ohlasovaním Pánovej prítomnosti, jeho lásky, odpustenia, čo znamená ohlasovať dôstojnosť všetkých ľudí, hájiť ich ľudské práva a hovoriť o nespravodlivosti.
- Našou rečou vzťahov: keď sme pri chudobných, keď pracujeme a sa delíme s nimi, keď sa pokúšame utvárať spoločenstvo, prejavujeme, že Božie kráľovstvo je živé a prítomné medzi nami.

Výzvou zostáva uviesť do praxe tieto zásady, či učenia. Myslíme si, že skutočná pomoc môže vzniknúť zo spoločného zaangažovania sa všetkých vetiev v tomto evanjelizačnom poslaní, prehĺbením špecifickej úlohy každého, ale aby sme pritom nedovolili, aby sa laici znechutili a prenechali rehoľníckam duchovnú časť, ale spoločne sa usilovali žiť Evanjelium v našom okolí.

Možnože sú tu medzi vami radkyne pre laické vetvy, sestry, ktoré pracujú na projektoch spolu s dobrovoľníkmi, zodpovednými za animáciu Vincentskej rodiny a som si istá, že sú si dobre vedomé tohto problému evanjelizácie. Možnože v niektorých krajinách by sme mohli posilniť spoluprácu s ohľadom na ťažkosti laikov. Slávenie 350. výročia by mohlo byť dobrou príležitosťou k vytvoreniu podobných iniciatív.

2. Druhý sen: byť bdelymi, aby v službe chudobných a v živote skupiny organizácia neudusila prorockto.

V živote vincentských laických združení musia byť zastúpené viaceré dimenzie:

- a. **Organizačná dimenzia:** služba chudobným si vyžaduje personál, zdroje, pokračovanie. Sv. Vincent dobre povedal, že «chudobní trpia viac nedostatkom organizácie ako dobročinných ľudí» a on bol veľkým majstrom organizácie. Vincent plánoval krok za krokom celú činnosť, pomoc, podporu predtým, ako ich začal. Pravidlá prvého bratstva obsahujú už v zárodku všetko, čo charakterizovalo neskôr jeho charitatívnu a sociálnu činnosť. Ale zároveň bol veľkým prorokom lásky.
- b. **Prorocká dimenzia:** poslaním prorokov v Starom zákone a dnes má eminentne náboženskú dimenziu, pretože Pán je počiatok, stred a cieľ prorockej misie: on povoláva a posiela, jeho poslanstvo má byť ohlasované, jeho príchod sa má pripraviť. Ale poslanie prorokov má aj sociálnu dimenziu: ohlasovanie dobrej zvesti, angažovanie sa za oslobodenie utláčaných, obhajovať slabých, podporovať spravodlivosť. U pokrstených si táto sociálna činnosť vyžaduje – okrem ľudskej hodnoty – prorockú hodnotu a teda hlboko náboženskú, pretože Duch Svätý im zveruje poslanie obnoviť svet, obhájiť ľudskú dôstojnosť, podporiť úsilie o spravodlivosť, slobodu, solidaritu, pokoj.

Podľa sv. Vincenta *«Možno povedať, že ísť evanjelizovať chudobných neznamená len učiť ich o tajomstvách potrebných*

k spásu, ale treba tiež robiť veci predpovedané a obrazné prorokmi, aby sa tak evanjelium stalo účinným» (SV XII, 84).

V spolkoch dobrovoľníčok je veľmi dôležité zvažovať tieto dve dimenzie, ktoré predstavujú dve odlišné a doplňujúce fázy našej misie, ale viem dobre, že to nie je ľahké.

Byť pozornými, aby v našom laickom poslaní organizácia neudusila proroctvo je ďalším veľmi dôležitým bodom, v ktorom by sa mala prejavovať spolupráca a podpora dcér kresťanskej lásky a zvlášť tých, ktoré pracujú so spoločenstvami Vincentskej rodiny.

Spolky potrebujú, aby sa im pomohlo viesť evanjeliovú úvahu nad ich činnosťou a projektmi vo chvíli programovania a vyhodnocovania. Treba im pomáhať overovať, či ich činnosť je skutočne ohlasovaním Krista uprostred spoločenstva, hľadaním spravodlivosti, svedectvom pozornosti voči najchudobnejším a vylúčením zo spoločnosti.

Je dôležité pomáhať dobrovoľníkom znovu nájsť v modlitbe vincentskú dynamiku, vďaka ktorej modlitba prýšči z činnosti a vedie k činnosti. Je dôležité, aby sa skupiny naučili takto modliť: spájať konkrétne udalosti s potrebami chudobných a vyzývať Ducha Svätého pri každom prijímaní rozhodnutia, pri ťažkosti, výzve a pod.

Viem, že to nie je ľahké, ale viem, že taká radkyňa, schopná dať túto motiváciu, je skutočným Božím darom pre dobrovoľníčky a chudobných.

3. Tretí dôležitý bod, ktorý navrhujem pre spoluprácu, je podporovať spolky, aby si uvedomovali svoju príslušnosť k Cirkvi, a tak ju prejavovali ako misionárky.

Na generálnych zhromaždeniach Pápežskej rady „Cor Unum“, orgán Svätej Stolice zodpovedný za smernice a koordináciu činností a organizácií charitatívnych spolkov) boli v r. 2008 a 2009 práce nasmerované na časť encykliky « *Deus Caritas est* » týkajúcej sa duchovnej dimenzie charitatívnej činnosti a zvlášť formácie laikov, ktorí spolupracujú v tejto nepostrádateľnej službe v Cirkvi a ktorí sú činiteľmi **diakonie – služby lásky**. Diakonia ako služba lásky vykonávaná spoločne a organizovane. (*Deus Caritas est*, 21,23)

Vo svojom prejave pre zodpovedných za pastoraáciu cirkevnej charity Svätý Otec zdôraznil dôležitosť venovať stále pozornosť tým, ktorí pracujú v oblasti diakonie a na ľudskú a duchovnú kvalitu týchto osôb, pretože sociálna práca musí byť v Cirkvi prácou misionárskou a zároveň prorockou. Charitatívna činnosť je vykonávaná v mene evanjelia, preto pre prijímanú osobu, ako i pre prijímajúcu osobu je úkon charitatívnej lásky duchovnou skúsenosťou.

Ak « *Populorum progressio* » zaväzovalo kresťanov k akcii, *Deus Caritas est* ich zase pobáda, aby sa vrátili k prameňu ich záväzku: živá a prehlbovaná viera živí skutky lásky.

Zámer sv. Vincenta sa neusiluje len o pastoračnú účinnosť; spolok nie je len zhromaždením sily okolo spoločného plánu, je spoločenstvom viery, zdieľania, priateľstva. A pre dobrovoľníčky a príjemcov musí byť vykonávanie skutkov lásky školou viery, v duchu sv. Vincenta.

Myslím si, že znovu spresniť miesto diakonie lásky je dôležité pre spoluprácu medzi vincentskými laickými združeniami ako aj pre rehoľné vetvy rodiny.

4. Formácia k dozrievaniu v spoločnej duchovnej skúsenosti

Formácia dobrovoľníčok je prioritou pre AIC, ktoré za veľmi silno angažuje za formáciu určenú posilniť duchovné a vincentské hodnoty a rozvinúť osobné schopnosti dobrovoľníčok, aby sa mohli stať svedkami schopnými premieňať svoje spoločenstvo.

Z našej strany môžeme pre spoluprácu ponúknuť jeden silný bod, a to: **formáciu dobrovoľníčok**. Poslanie medzinárodného AIC zahŕňa formáciu vo vincentskom duchu, k uvedomovaniu si príslušnosti k Vincentskej rodine a celkovú a stále formáciu pre službu chudobným.

AIC navrhuje tzv. „Duchovné úvahy“, ktoré v týchto posledných rokoch boli spojené s jednotlivými etapami života sv. Vincenta a smernicami, ktoré dal „Bratstvám“ v jeho dobe, aby sme z nich odvodili línie, ktoré má AIC nasledovať v súčasnosti.

Z odborného pohľadu AIC poskytuje formáciu k vzťahu založenom na vlastnom úsilí o rast a „empowerment“, k práci vo forme projektov, prostredníctvom sietí, formáciu o systémovej zmene a kladie veľkú dôležitosť vzťahu medzi individuálnom a spoločenskom činnosťou na všetkých rovinách, od medzinárodnej, kde AIC zabezpečuje aktívnu prítomnosť v medzinárodných orgánoch, až po miestnu, aby senzibilizoval inštitúcie pre problémy chudoby a vyvíjal nátlak proti nespravodlivosti.

AIC používa viaceré formačné prostriedky: semináre, návštevy krajín, vydávanie Zošitov (Cahier) s tematickou formáciou a duchovnými úvahami; je to stále úsilie priamo spojené s celkovým rastom dobrovoľníčok.

Ale medzinárodná AIC nemôže zabezpečiť každodenný dohľad: zveruje ho národným a miestnym predsedníčkam, ale všetky vieme, že niekedy sa reťaz odovzdávania prerušuje a nefunguje. Je to otázka osôb. Nič nenahradí osobné sprevádzanie a sprevádzanie skupiny, ktoré môže byť rozvinuté dcérou kresťanskej lásky, ktorá žije na mieste a môže sa zúčastňovať na schôdzkach spolku a poznať realitu. Je to neoceniteľná hodnota spolupráce poradkyne a poradcov spolkov.

Ich úloha nespočíva len v navrhovaní duchovnej úvahy na schôdzkach skupín, hoci je to veľmi dôležitý a potrebný prínos, ale cieľ formácie, skutočnej spolupráce, ktorú požaduje AIC od poradcov presahuje tento rámec.

Ide o podporu a povzbudzovanie dobrovoľníčok, aby

- vzrastali v spoločnej duchovnej skúsenosti, ktorá sa zakladá na pevných základoch zámeru a spiritualite sv. Vincenta.
- dozrievali vo vedomí ich misie služby a evanjelizácie.
- aby boli prorockou prítomnosťou v cirkevnom spoločenstve, schopnou prebudiť svedomia a burcovať spoločenstvá vo všetkom, čo sa týka chudoby.

Viete, že v súčasnosti dobrovoľníctvo je na ústupe. Súčasnú krízu dobrovoľníctva necítiť len v západných krajinách; viaceré krajiny nám hovoria o tomto úbytku, ako napríklad Filipíny, Mexiko, Brazília.

Až do minulého roku vo väčšine rozvojových krajinách bola tendencia zvyšovania dobrovoľníčok, ale teraz si začínajú uvedomovať, že svetová hospodárska kríza žiada stále viac, aby ženy pracovali a mohli užiť rodinu a niekedy si nemôžu dovoliť zaangažovať sa aj ako dobrovoľníčky.

Táto situácia si vyžaduje, aby záväzok dobrovoľníčok bol podporený silnou duchovnou motiváciou a stálou formáciou. Len keď si uvedomia a budú presvedčené, že vincentské dobrovoľníctvo je odpoveďou na povolanie, na Božie volanie, len potom sa budú dobrovoľníčky naďalej angažovať v službe chudobným a v laické vetvy Vincentskej rodiny budú mať kontinuitu.

Na záver: mojím snom je spolupráca, ktorá pomôže dobrovoľníckam kvalitne pokročiť v duchovnej dimenzii ich povolania: len touto cestou sa im podarí podať prorocké svedectvo a budú schopné pracovať na premene situácií chudoby a vzbudzovať nové povolania pre pokračovanie ich misie.

Spiritualita sv. Vincenta nám poukazuje, že k svätosti napredujeme spoznaním prítomnosti Krista v skúsenosti služby chudobným, vykonávanej s láskou, pokorne a jednoducho.

Táto vincentská spiritualita je najbohatším darom, o ktorý sa môžete podeliť s vincentským laikátom.

Zámer sv. Vincenta sa plne realizuje v spolupráci a dosahuje vrchol, keď existuje konštruktívny dialóg. Každý má toho veľa, čo môže dať a veľa, čo môže prijať, keď vloží do spoločného vlastnú charizmu a povolanie. Z tejto výmeny darov plynie lepšia služba „naším pánom a učiteľom“, chudobným.

Sv. Vincent nám tiež hovorí: *«Musíme si navzájom pomáhať, navzájom sa znášať a usilovať sa o pokoj a jednotu. Pretože toto je víno, ktoré potešuje a posilňuje pútnikov po úzkej ceste Ježiša Krista. Toto odporúčam z celého svojho milujúceho srdca»* SVP IV, 254.

*Marina Costa,
bývalá predsedníčka AIC*

p

Prædnášajúci

Požiadavky misie

Medzináboženský dialóg

Materský dom, 27. mája 2009

„Počúvanie vytvára dialóg“

Dialóg a počúvanie sú dve veľmi zaužívané slová v našom súčasnom svete, vo všetkých prostrediach, či už psychologických, politických, cirkevných, duchovných, hospodárskych alebo odborárskych. Hovoríme o nich často, aby sme vyjadrili ich potrebu alebo skonštatovali, že sme v nich neuspeli. „Nedarí sa nám viesť dialóg“. „Táto osoba nepočúva“. „Neboli sme vypočutí“. Nezdar v dialógu, v počúvaní. Aj naše rehoľné komunity sú poznačené týmto slovníkom a pocitmi.

S týmito tak bežnými výrazmi sa vyjadruje skutočné utrpenie. Označujú jednu z najpodstatnejších otázok nášho ľudstva a jedno z najtúžobnejších očakávaní. Týkajú sa bezprostredne otázky cieľa ľudského života, zmyslu existencie. Preto patria k všetkým našim ľudským realitám a biblickej skúsenosti. Dvojica „dialóg – počúvanie“ sa prezentuje ako možný výraz /prejav/ podstaty kresťanského Zjavenia. Preto dáva príkazy nášmu bytiu v porovnaní so svetom, voči nám a druhým ľuďom. Stretnutie s druhými v jeho kultúrnej a náboženskej odlišnosti sa predstavuje ako symbolická otázka dialógu, a to kvôli úlohám, ktoré vzbudzuje v oblasti identity viery. Ale neodlišuje sa vo svojej podstate od každej inej situácie vzťahov. V príhovore sa budem opierať hlavne o svoju skúsenosť a zodpovednosť v tomto smere.

Aby sme videli jasne, navrhujem vám kontrastne začať tým, čo rozumieme pod slovom „dialóg“, čo ním je a čo ním nie je: toto nazvem „falzifikátmi“ alebo imitáciami dialógu. Potom sa pokúsime aspoň v rýchlosti zájsť k prameňu. Ponoríme sa do biblickej a teologickej tradície, aby sme videli, ako dimenzia dialógu a počúvania vytvára jej štruktúru. Na záver budeme hovoriť o úlohe človeka v jeho úsilí zodpovedať tomu, čo ho utvára a určuje jeho cieľ.

Falzifikáty, či imitácie dialógu alebo bežne: „slepé uličky“

Hovoriť o dialógu znamená často nevedieť, o čom hovoríme. Dialóg je veľmi bežne zaužívaný výraz na označenie stretnutia a času spoločného života, konverzácie a debaty medzi viacerými osobami. Ale je veľmi neisté, či všetky malé alebo veľké zhromaždenia môžu byť označené týmto výrazom „dialóg“, pretože čo do presného teologického obsahu, je to obširné. Predtým, ako budeme môcť povedať, čo je dialóg, je dôležité ohraničiť priestor, v ktorom existuje a označiť niektoré slepé uličky, v ktorých sa možno stratiť. Práve oni môžu vyjaviť, že dialóg je nemožný. Imitácie patria do dvoch oblastí: 1. Vyhľadávanie užitočnosti a 2. Odpoveď na nejakú potrebu. Prvá slepá ulička chce ovládať, dominovať, prevládať, druhá sa usiluje o čonajmenší spoločný menovateľ.

Úsilie o užitočnosť alebo pokušenie deštrukcie, zničenia

V oblasti náboženského dialógu obľúbené terény sa týkajú teoretického a vieroučného dialógu, dokonca teologického a etického a zdieľanie duchovných skúseností. Témy, ktoré môžu byť preberané, sú početné: teologická debata, o obradoch, transcendentné postavy, texty, „duchovná“ prax, morálne postoje, otázky smrti a zdravia, vojna, spravodlivosť a pokoj a pod. Veľmi často v tomto postoji sa dialógu pripisuje úloha usilovať sa budovať a nachádzať súhlasné alebo protichodné body, vyjadriť úsudky alebo kategorizácie z toho, čím každý je. A každý odchádza s nejakou myšlienkou o druhom v prejednávanej otázke. Toho druhého sme uzatvorili do škatule. Do škatule vopred pripravenej vzhľadom k ideí miesta, kde sa má dialóg budovať. Ak tam nevedie, objaví sa frustrácia ako znamenie, že dialóg nenastal. Taký postoj poukazuje na to, že sa tu jedná o falzifikát, ktorý považujeme za originál, za pokus ovládať toho druhého! Viaceré

postoje prevahy sú možné, ako dobývanie, pohltienie, zlúčenie /splynutie/, popieranie.

Prvý postoj nastáva vtedy, keď porovnávanie sa stane prvým predmetom dialógu. Cieľ, ktorý sledujeme v tomto type stretnutia je poukázať na nadradenosť, prevahu jednej tradície nad druhou. Dialóg tu považujeme za nástroj prozelytizmu, hoci sa tak nenazve. Z každej strany je miestom zápasu, niekedy subtílného, kde sa vystavuje dôkaz slabosti učenia alebo postoj cudzinca. Toto nie je miesto dialógu, ale *dobývania*.

Ďalší postoj dáva prednosť spoznávaniu, dokonca ponoreniu sa do spirituality cudzinca, aby sa tak mohol obohatiť, niečo si osvojiť. Apetit cudzinca môže byť taký silný, že jeho tradícia sa môže stať mažiárom, ktorým si posluží na udržanie svojej tradície, videnej ako neprispôsobenej súčasnému svetu alebo na to, aby prenikol do sveta toho druhého a zavesil sa neho ako na záchranné koleso. Toto nie je miesto dialógu, ale *pohltenia*, využitia.

Tretí postoj – stále v oblasti náboženského dialógu – sa usiluje v diskusii „poukázať na uniformitu, jednotvárnosť opisov Boha, že sme všetci rovnakí, že všetci ideme k jedinému bodu, ale označenému rôzne“. To nie je miesto dialógu, ale *splynutia*, zlúčenia.

Ďalší postoj je v tvrdení, ktoré predstihuje túžbu porozumieť alebo poznať druhého. Pod rúškom dialógu sa usiluje dokázať, kým je a nechce to povedať o druhom. Aby ho mohol lepšie odmietnuť alebo použiť, pripíše mu čnosti alebo hrôzy minulé alebo súčasné, tunajšie alebo z iných miest. To nie je miesto dialógu, ale *popretia* súčasnej reality toho druhého.

Zadost'učinenie potreby alebo pokus o budovanie

Ďalšia slepá ulička sa týka potrieb, ktorých odpoveď sa deje zaujatím „stratégií“ dialógu. Sú zákernou odpoveďou na ťažkosť žiť v pluralistickom svete, ale zostávajú povrchným budovaním založeným na tom najmenšom spoločnom menovateli.

Bežné tvrdenie hovorí, že dialóg začína „v spoločne zdieľanom živote a spoločnou činnosťou“. Dobře chápaným záujmom je, aby sa podarilo spoločne bývať, alebo ešte lepšie, rešpektovať sa. Opatrenie sa teda zastaví na zadost'učinení niektorých *osobitných záujmov*.

Okrem osobitných záujmov existuje samozrejme naliehavá potreba intenzívne sa zaoberať otázkou budovania pokoja, zhody, zdieľaním bohatstiev, solidaritou. Je to jedna z hnacích síl súčasných medzinárodných zhromaždení na všetkých rovinách, či už politických, hospodárskych, sociálnych alebo náboženských. Kto by mohol protirečiť tejto podstatnej úlohe v čase, kedy je ľudstvo v nebezpečenstve, naliehavej potrebe nestavať proti sebe kultúry a civilizácie, ale ich zhromažďovať okolo spoločného stola? A predsa, ide o dialóg alebo len o dobre chápaný *všeobecný záujem*?

Chápeme, že v mnohých situáciách, ktoré sa pokúšajú o dialóg, nikto sa neusiluje stretnúť s druhým, počúvať ho a rozprávať sa s ním, ale každý sa pokúša ovládať ho, chciet byť vypočutý a vyrečniť sa. Je to nahromadenie alebo spojenie monológov, ktoré sa pokúšajú presvedčiť, že ide o dialóg, ale naďalej pokračujú vo svojich zámeroch. Ako sa dopracovať ku skutočnému dialógu?

Teologické základy dialógu

Pokus viesť dialóg sa dostáva na scestie v mnohých slepých uličkách, pretože nevieme, čo dialóg je, aký má cieľ a na čom sa zakladá. Ujať sa slova zoči-voči druhej osobe je jedna z majstrovských úloh človeka. Je jednou z najťažších, pretože tento úkon je autentický len vtedy, keď v sebe nesie záväzok o veci alebo osoby. Neexistuje možné slovo bez toho, aby sme nezačali ich vypočutím a nenechali sa nimi preniknúť. V tejto rovine možno hovoriť o dialógu. Ale naopak, ak prijatým postojom je, aby som bol vypočutý, potom ide o falzifikát bytosti, ktorá hovorí.

Dialóg je cieľ

Skúsenosť dialógu nachádza svoj vzor vo Svätom písme. Teológia v ňom vidí charakteristickú črtu božského života. Okrem toho, dialóg ontologicky zakladá ľudskú bytosť. Je vstupnou bránou k ľudstvu.

Keď pochopíme človeka z kresťanského pohľadu, toto nám umožní vstúpiť do chápania Božieho plánu s ním. Boh chce, aby sa človek zúčastňoval a bol pričlenený k jeho Božskému životu, k jeho vlastným dobrám, podľa obrazu trojičných vzťahov. Táto komúnia

života v Bohu je vzťahom slova a lásky. Preto Boh sa neprestáva usilovať vstúpiť do vzťahu s ľuďmi, osoby s osobou, skutkami, ktoré koná pre nich. Boh neprestáva dávať svoje slovo, vysielat' ho ľudstvu, aby sa na nich obracal a vyzýval ich. Ľudstvo je povolane, pozývané vstúpiť do tejto skúsenosti dialógu a prežívat' ju. Každý z účastníkov tohto vzťahu je pozývaný bezvýhradne sa darovať /doslova vydať seba samého/. Skúsenosť dialógu je dobrodružstvom, bezpochyby jediné skutočné ľudské dobrodružstvo. Je iným výrazom pre označenie lásky priateľstva; označuje svojou pečaťou cieľ každého ľudského života.

Táto perspektíva stať sa človekom slova a lásky je vzdialená a ťažko dosiahnuteľná. Celé Sväté písmo o tom píše: dejiny dialógu Boha s človekom, ktorý sa namáha začínať zo svojej strany dialóg. V Genezis 3, 9 človek počúva to, čo chce počuť z toho, čo môže zachytiť a keď to „pohlí“, začína sa ničiť skrývaním a odmieta sa ozvať Bohu. Prvotný hriech otvára nesmierne obdobie, o ktorom by sme mohli povedať, že naučiť sa viesť dialóg sa stáva tvrdou úlohou. Viesť dialóg odteraz sa nezakusuje ako niečo dané, ale stáva sa úlohou, ktorú máme uskutočňovať.

Po Noe, ktorý počúva Boha a zachraňuje tak živé stvorenstvo pred zničením, Abrahám uvádza ľudské dejiny do školy rozhovoru s Bohom. Stáva sa partnerom otvoreného dialógu, ktorý ponúka Boh. On počúva človeka od začiatku, ale človek nepočúva ani Boha, ani svojich ľudských bratov. Cesta človeka je teda vyznačená samotným Bohom: naučiť sa počúvať a po tomto počúvaní odvážiť sa slobodne hovoriť. Je to škola dialógu človeka s Bohom a s ľuďmi.

Mohli by sme tu prevziať texty Biblie jeden po druhom, aby sme spoznali, ako postupne prebiehalo toto učenie viesť dialóg. Dialóg začal v Genezis, pokračoval v udalostiach Exodu a nabral formu na Sinaji, kde výzva a odpoveď počúvajúcich sa opisuje výrazmi Zmluvy, prísľubu, zákona. Dialóg je už definitívne začatý a utvára dejiny. Postupne sa zakoreňuje vďaka pôsobeniu prorokov. Rozvíja sa v žalmoch a spisy múdrosti ho podnecujú. Taktó postupne v priebehu dejín vidíme, že dialóg tvorí Božie gesto s jeho ľudom. Ten sa postupne necháva prenikať Slovom a spoznáva, že jeho Boh je vždy INÝ, inakší, a pritom zostáva blízky. V uznaní tejto definitívnej odlišnosti (a dopĺňania) si nachádza svoje miesto prísľub komúnie.

Kristus, zrealizovaná forma dialógu

Príchodom Krista sa otvára naplno dialóg. V Ježišovi Kristovi môže človek počúvať Boha a Boh sa odovzdáva človeku taký, aký je, pretože je prijímaný úplne, totálne. Uskutočnila sa toľko očakávaná vzájomnosť lásky a slova. Jeho plodom je môcť prijať v tomto ľudsko-božskom dialógu celé ľudstvo a umožniť mu, aby vedelo navzájom viesť dialóg. Život troch osôb je výnimočným miestom, kde možno rozvinúť dialóg medzi ľuďmi a samozrejme dialóg človeka s Bohom.

Človek možno takto vnímať v kresťanstve: je utvorený dialógom a pre dialóg. Dialóg nie je niečo dané, ani vrodené, ani definitívne získané, ale skúška, ktorá dáva prístup k Životu. Je to cesta, ktorá vedie k jeho cieľu: dokonalý dialóg. /Človek, otvorený slovu zvolaním, povolaný Bohom prostredníctvom mena, poslaný do sveta prijatím slova prísľubu, vstupujúci do vzbury použitím vlastného slova a prechodom k „Ty“, ku konfrontácii, premenený pravidelným, prevratným a vzrušujúcim stretaním sa s Bohom, napokon vzchopený vďaka stálemu dialógu s Ním, je vedený k tomu, aby vstúpil do tejto zasľúbenej zeme, ktorou je Boží život, Božie kráľovstvo. Je to súhra troch Osôb, kde sa láska chápe ako pohyb, hnutie a kde otvorenie sa druhej osobe znamená dať a prijať všetko, v jedinečnej výmene./

Človek je vovedený do tajomstva Života, života Boha a života ako človek, ktorý žil sám Boh. Stáva sa človekom, ľudskou bytosťou zasvätenou dialógu.

Úloha: naučiť sa počúvať

Vstupná cesta k ľudstvu nastala cez dialóg. Tu sa zakusuje cvičenie sa v pravde a dôvere, kde niet strachu, smrti zo seba a vydanie sa tomu druhému.

Počúvanie vytvára dialóg

Imitácie nám ukázali, že keď sa začína diskusia len pre to, aby sa získali vopred plánované výsledky, toto vedie k nemožnosti dialógu. Žiadny výsledok, sú len premoženie. Aby sa vyhlo neúspechu, jediným možným postojom bude mlčať. Či to opäť nebude nemožnosť dialógu? Tvrdiť, že mlčať znemožní dialóg, znamená opäť sa klamať o tom, čo je dialóg. Nie je to konverzácia medzi dvomi alebo viacerými osobami.

Ukryva v sebe úplne inú realitu. Ide o to, aby sme boli nesení spoločne slovom, boli ním akoby „vymrštení“ a cez toto slovo k pravde o tom, čo nás buduje a vedie stávať sa tým, čím každý je. Toto slovo nastane len v prostredí ticha, počúvania druhého súhlasiac s tým, že „vydá seba samého“, aby bol prijatý, a v prostredí stíšenia.

Dialóg nezačína vtedy, keď ten, kto chce začať dialóg, povolá druhého na diskusiu o presne určenom predmete, ale keď prichádza na chvíľu k druhému, keď sa usiluje pochopiť ho v jeho prostredí a jeho kontexte. Nezáleží či bude odmietnutý alebo nie.

Dialóg sa utvára týmto gestom a pretrváva buď ako túžba, alebo ako trvajúci, trpezlivý, húževnatý záväzok toho, kto si sadá k nohám toho druhého, aby ho počúval a prijal, toho, kto slúži bez toho, aby si ním poslušil, toho, kto prijíma, že ten druhý sa môže vyhnúť návrhu stretnutia, toho, kto sa neusiluje dobývať, pohltiť slovo druhého, ale nechať sa ním len prenikať.

Dialóg je priateľstvo

V takto chápanom stretnutí predmetom dialógu je poznávať, milovať druhého v jeho odlišnosti, a tým zároveň lepšie sa poznať, lepšie sa chápať a milovať vo vlastnej odlišnosti. Každý partner nechce najskôr porovnávať svoje myšlienky, dejiny a prvky, ktoré zakladajú život a postoje toho druhého, ale vníma a uznáva ťažkosti vstupu do sveta toho druhého, jeho kultúry, jeho dejín a tradícií. Najskôr sa snaží o rešpektovanie toho, že prijíma, nevie, nechápe a sa obáva. Keď sa človek dialógu už pomaly nechal prijať do sveta toho druhého, potom môže ísť s ním až k bodu, v ktorom môže hovoriť o ňom pred druhými bez toho, aby ho zraňoval, kde môže vystaviť svoje učenie, sprevádzať ho na jeho vlastnej ceste konštruktívnej kritiky, pre jeho vlastné dobro. A tak ten, kto sa dáva poznať, spoznáva, že bol prijatý taký, aký je, spoznáva, že je milovaný a nie korisťou, ktorú treba dobyť. Na tejto ceste a čase sa partneri dialógu učia spoznávať sa. Preto dialóg vedie k priateľstvu v zraniteľnosti.

Priateľstvo neznamena rovnosť. Rovnosť alebo vzájomnosť v kvalite prijatia alebo vyjadrenia slova nie sú medzi princípmi realizácie dialógu. Táto rovnosť je lákadlo. V skutočnosti dialóg nastáva, keď jeden z viacerých partnerov dialógu prijme postoj počúvania a chápania, pretože slovo ho preniklo. Toto počúvanie je gestom, ktoré prejavuje ochotu ísť spoločne hľadať pravdu, ktorá je

spoločným základom partnerov, základom antropologickej pravdy, ktorá poľudšťuje ľudí, ktorá je oporou každého náboženského alebo ľudského úkonu. Táto antropologická pravda je prístupná len cez kultúry a osobnosti. Nie je spontánne daná a odovzdaná v univerzálnej reči. Dopracovať sa k nej pomaly si vyžaduje čas, trpezlivosť a zraniteľnosť. Preto dialóg vyžaduje aj spájanie inteligencie a priateľstva, rozumu a dôvery.

Premena srdc, plod dialógu

Zraniteľnosť stojí v centre dialógu. Je vpísaná do dvojitého postoja počúvania a odvahy hovoriť pred druhým, hoci je odlišný. Počúvať a nebyť vypočutý. Odvážiť sa hovoriť a prijať, že nebudem prijatý, pochopený. Dialóg je odsúdenie na smrť seba a všetkých druhov môjho strachu. Ten, kto sa mu venuje, zakoreňuje sa v tichu, v prijatí druhého, v odmietnutí povinnosti mať odpoveď na slovo druhého. Prijíma, že nastanú chvíle ťaživého, neistého ticha, že nebude vedieť napraviť situácie, nebude sa usilovať uchrániť dialóg od jeho vlastných slepých uličiek. Preto nechať sa preniknúť slovom vedie k oslabeniu sebalásky, k zriekaniu sa pokusov o zničenie alebo o budovanie. Zúčastňuje sa na premene srdca, srdc. Odkrýva ich podstatu, hĺbku, ich očakávania a ambície, ich strach a odpor, ich otvorenosť a schopnosť prijatia. Toto odkrývanie je šancou, cestou nutného očisťovania, prechodom z uzatvorených priestorov k pasekám, z prekážky k voľnému, otvorenému priestranstvu.

Dialóg je poslanie

Nezrieka sa taký dialóg misionárskej zodpovednosti v Cirkvi?

Premena srdc je už činným poslaním, misiou. Ak ten, kto sa vydáva druhému, to robí bez strachu, znepokojovania, s úmyslom mámenia, posudzovania alebo kategorizácie, potom týmto nečakaným spôsobom vydávame svedectvo, *misiu*, pretože v tomto postoji otvorenosti a „vydania sa“ tomu, ktorý prichádza k sebe, hovorí sám Kristus a jeho Boh, jeho slovo a jeho život. Hoci je správne, keď ten, ktorý sa spozná, že je prijatý a oslobodený prijatím svojimi alebo za svojich, aby mohol odhaliť živý prameň⁴⁸ a môže povedať priame, náležité slovo, predsa však sa nemôže vnucovať, presadzovať.

⁴⁸ „A jeho meno pre vieru v toto meno upevnilo tohto človeka, ktorého vidíte a poznáte... » Sk 3, 16.

Pretože vždy by to slovo bolo neprijateľné, neprípustné, ako vlas vo vynikajúcej polievke. Slovo by bolo imitáciou priateľskej lásky, ktorú hlása. Dialóg sa rozvíja v čase, uprostred spásonosného diela, pôsobiac v ľudských dejinách, a preto nemôže byť nástrojom, ani len misionárskym. Je samotnou misiou. Zodpovedá sledovanému cieľu, cieľu lásky prijatej a prijímajúcej, žitej a prehlasovanej tým, čím sa žije, a toto sa odráža práve v slávení života, zvlášť v službe bratom a sestrám kvôli spravodlivosti, spoločnej chvále a bratským rozhovorom.⁴⁹

Z á v e r

Na záver tejto krátkej úvahy návratom k našej úvodnej otázke o neúspechu dialógu, sme pozvaní prehliť zmysel našej ľudskej reality, aby sme si nemýlili zmysel dialógu.

Zmysel existencie možno vypovedať, zvlášť ako očakávanie môcť byť prijatý druhým, môcť byť prijatý za toho, kým sme. Toto nás vedie, aby sme sa pripravili prijať toho, ktorý sa dáva poznať a stretnúť, bez toho, aby sme sa usilovali uchopiť ho a urobiť z neho užitočný nástroj, ktorý chceme ovládať alebo majetok, ktorý chceme vlastniť. Postoj, ktorý nám úplne mobilizuje a nás robí schopnými zodpovedať službou a chválou druhého, ktorý nás pozýva.

Ako sme videli, znova musíme prekryť zmysel slova dialóg. Prijatť slovo druhého pozýva k počúvaniu, skôr dokonca núteného, počúvať toho, ktorý sa vydáva v tichu alebo v slove, v geste, postoji alebo emócií. V tomto stíšení preniknutom slovom, touto činnosťou inteligencie a vôle, ktorá prijíma, triedi, prikazuje a vyberá si – oddeľuje, druhý sa stane ako iným, a „ja“ sa stane sebou. Nastolený vzťah sa stáva prísľubom komúnie. Táto činnosť je hlbokým zmyslom koreňového základu gréckych slov, ktoré dali vznik francúzskemu slovu „dialogue“ – dialóg. Chápeme dobre, že to nie je ani zďaleka diskusia medzi rovnocennými alebo diskusia slov so vzájomným zámerom. Dialóg sa stáva akoby voľbou toho, ktorý prijíma, že sa postaví do postoja počúvania tých, ktorých má stretnúť, aby sa usiloval

⁴⁹ Toto predstavuje štyri bežné časti dialógu v Katolíckej cirkvi: teologické diskusie, diskusie na duchovnej rovine, dialóg života a dialóg v spoločnej činnosti. Porov. CPDI, *Dialogue et mission* /Dialóg a misia/, 1984.

porozumieť im a prijal ich takí, akí sú, oddelených od toho, čím je podľa slova.

Počúvanie, ktoré sa pýta a usiluje rozlúštiť slovo a to, čo tým chce povedať, bez toho, aby mal túžbu uchopiť ho a urobiť si z neho predmet. Postoj, pri ktorom slovo toho, ktorý je naproti mne, preniká počúvajúceho a oslobodzuje ho od pokušenia splynutia a vzájomného zničenia, aby ho viedol tým istým hnutím k vyzdvihnutiu seba a druhého, jedine pre jeho potešenie.

Dialóg, „dia-logos“, ktorý sa môže prepísať ako „cez logos“, ako „preniknutý slovom“, sa tak dáva akoby udalosťou uznania nezredukovateľnej odlišnosti. Nemôže sa jednať o užitočnosť, potrebu, možnosť alebo nevyhnutnosť. V kresťanstve je miestom, formou a cieľom Zjavenia Boha. Patrí k základu, ceste a cieľu ľudskej existencie. Usilovať sa o dialóg je pre človeka, ktorý sa preň rozhodol, cestou, ktorá ho robí schopným dialógu. Táto cesta v počúvaní, ktorá vedie k tomu, aby sa odvážil povedať priame slovo, telo z jeho tela, definitívne odlišné, ktoré nesie meno: priateľská láska.

Brat Thiery-Marie COURAU, OP

Riaditeľ ISTR

(Vedecký a teologický inštitút náboženstiev)

„Nepokúsím sa zmeniť nič na tom, čo si myslím, ani nič, čo si myslíme (len keď ho budem môcť posúdiť), aby som dosiahol zmierenie, ktoré by bolo príjemné pre nás všetkých. Naopak, dnes mám chuť vám povedať, že svet potrebuje pravý dialóg, že opakom dialógu je klamstvo, či mlčanie, a že dialóg je možný len medzi ľuďmi, ktorí zostávajú tým, čím sú a ktorí hovoria pravdivo.“⁵⁰

⁵⁰ Albert Camus, prednáška v kláštore dominikánov v La Tour-Maubourg (v kláštore Sv. Dominika v Paríži), 1948. Citované z knihy Albert Camus: *Essais /Eseje/*, Vyd. spojil a o poznámky doplnil Roger Quillot a Louis Faucon, Paríž, Gallimard, knižnica La Pléiade, 1965, s. 372.

Po prednáške Br. Courrau, OP, posilnil niektoré zo svojich presvedčení o náboženskom dialógu, a ktoré sú platné pre každý dialóg

Poznámky zachytené pri spontánnom rozhovore s členkami GZ:

Predsudky sťažujú každý dialóg

A) Vždy zostávame pri predsudkoch. Nesmieme si myslieť, že sme od nich ušetrení. Patria k súčasť nášho života, našich dejín. Sú predsudky neprekonateľnou prekážkou pre dialóg? Sú často prvým kľúčom pri každom stretnutí. Je teda dôležité, aby sme mali jasno ohľadom presudkov, t. j. vedeli, že sú schopné stať sa skutočnou prekážkou pri stretnutí a dokonca mu zabrániť. Musíme poznať jednotlivé etapy, ktorými treba prejsť počas každého stretnutia.

* Prvá etapa je tá, kedy si myslíme, že hneď chápeme, čo sa nám usiluje druhá strana povedať. Osvojujeme si myšlienky druhého slovami: to sa podobá alebo nepodobá na to, čo je u mňa.

* Druhá etapa umožňuje pri stretnutí hlbšie preniknúť do počúvania. Vtedy spoznávame, že ničomu už nerozumieme. Pretože ten druhý je naozaj odlišný, nejakým spôsobom musia spadnúť predsudky, pretože ten druhý je naozaj rozdielny. Na začiatku sme si nemysleli, že rozdiel je taký veľký. Postupne, ako ho skutočne počúvame, spoznávame, že všetko, čo sme si predstavovali, sa práve rúti a prenecháva miesto nepochopeniu. Toto sa stáva pri mnohých vzťahoch, vrátane s našimi bratmi a sestrami v komunite.

* V tretej etape spoznávame, že nemáme chápať druhého takého, akého sme si ho predstavovali, ale prijať i to, že ho nechápeme a dokonca zrieknuť sa predstavy, že by sme mu mohli porozumieť.

Pri tomto postupe však ničो vzniká: učím sa poznávať druhého, t. j. išiel som touto cestou, na ktorej som bol nútený zrieknuť sa myšlienky, že by som mohol pochopiť druhého a spoznávať, že som sa učil ho poznať, teda zrieknuť sa pochopenia, aby som sa naučil poznávať. Viete veľmi dobre, že sloveso «*poznať*» v biblickej

a kresťanskej skúsenosti znamená: «*dôverne zakúsiť*». Keď človek poznáva Boha, hlboko zakúša Boha.

V tejto práci úsilia o porozumenie druhého, po prvej etape predsudkov, je druhou etapou prestať dúfať, že môžeme pochopiť. Tu máme pokračovať na ceste, naďalej sa usilovať pochopiť, hoci v určitej chvíli spoznávame, že je to nemožné, pretože sme sa naučili poznať ho.

B) Čo sa týka predsudkov, ktoré môže mať druhý voči mne, musíme prejsť inou cestou, ktorá predpokladá vstup do chápania reality druhého, ale aj neočakávať od druhého to isté, čo mu môžem ja ponúknuť, dokonca niekedy postaviť určité hranice, ktoré neprekročíme kvôli dobru každého.

Keď mám dojem, že druhý ma nevníma takého, aký som, keď ma nechápe, neprijíma, hoci ja som sa usiloval načať s ním dialóg, môžem strácať nádej, pretože budem chcieť prijať rovnocenne to, čo ponúkam. Dialóg nastane ihneď, ako prijímam, že začnem chápať realitu druhého.

Dialóg je dielom chápanosti a lásky. Láska je rozumná. Prijat', dávať, sústreďovať, otvárať sa druhému, nie je len akceptovať, ale i ponúknuť priestor pre oporu. Otvorenosť je možná len keď je nejaká hranica. Keď povieme limit, hranica, myslíme na dôslednosť, t. j. miesto, kde druhý nemôže zájsť ďalej, nie preto, že sa bojím, ale preto, že je to pre jeho a moje dobro. Ak je predsudok druhého voči mne deštruktívny, potom záleží na zachovaní postoja otvorenosti, ale tiež dôslednosti – z lásky.

Vezmime si za príklad medzináboženský dialóg s nami bratmi mohamedánmi. Povedali sme, že dialóg nastáva, keď začínam chápať realitu druhého. Musíme však vedieť, že v mohamedánskej teologickej vízii je nemysliteľné neusilovať sa obrátiť, pretože v určitej miere ide o spásu pre všetkých ľudských bratov a sestry. Záleží, aby sme o tomto vedeli pre porozumenie, aký postoj môže zaujať druhý voči nám. Keď som už pochopil tento základný postoj, môžem ho nechať, nech robí hocičo voči mne alebo voči mojím bratom a sestrám? Zaiste nie. Prečo? V dialógu a v láske podstatné je zabrániť, aby sa druhý ničil ničením svojho brata.

Cirkevné magistérium a medzináboženský dialóg

Cirkevné magistérium v súčasnosti pracuje na teológii náboženstiev a teológii dialógu. V súčasnosti ešte neexistuje teológia dialógu, ktorá by mala svoju štruktúru a základ. Avšak už od 2. vatikánskeho koncilu sa Cirkev usiluje lepšie pochopiť miesto náboženstiev a dialógu v Božom pláne. Keby ste mali príležitosť študovať texty učiteľského úradu cirkvi od koncilu o otázke dialógu, uvideli by ste, že dialóg je metóda ale prostriedok v súvislosti s ohlasovaním evanjelia. V našej katolíckej tradícii je teológia neukončenou prácou. Robíme to spoločne, v Cirkvi, používajúc skúsenosti kresťanov, ktorí žijú v rôznych situáciách, vždy v spojení s našou tradíciou, Svätým písmom, s dejinami. V priebehu storočí Cirkev stále vyvíjala a postupovala vo vzťahu s inými náboženstvami. Tak isto vaša Spoločnosť sleduje ten istý vývoj a toto sa ešte zvýrazní, pretože je umiestnená v odlišnom historickom, spoločenskom a zemepisnom kontexte.

V súčasnosti Cirkev žije duchom dialógu, ktorý začal Ján Pavol II., predovšetkým na stretnutí v Assisi v roku 1986. Naďalej študuje a vytvára teologické základy dialógu. Osobne si myslím, že láska je jedinou odpoveďou, ktorú môžeme priniesť svetu, v Cirkvi, a my máme zodpovednosť, aby sme vždy dialóg viedli na tejto rovine.

Antropologické základy

Dnes si kladieme otázku: Existuje teda univerzálna bytosť? Je to stále menej isté na rovine kultúry, pretože vidíme, ako je každá kultúra schopná utvárať bytosť. Predsa však je jedna antropologická pravda, že sme povolaní zdieľať v oblasti lásky. Každá z vás mohla toto zakúsiť, bez rozdielu krajiny, v ktorej žije, náboženských tradícií, ktoré ju obklopujú, nachádza osoby, ktoré sú ochotné prijať a byť prijatí a toto sa zdieľa čo najjednoduchším spôsobom, bez ohľadu na kultúry a náboženské názory. V tom je ľudská dvojakosť: cítiť v sebe túto základnú túžbu k prijatiu a zároveň byť schopným zničenia toho, kým sme boli prijatý a prejavil nám lásku.

Ešte musíme uvažovať o tomto našom rozvoji: medzi jeho podstatnou túžbou a jeho postojom podmieneným dejinami, okolím, náboženstvom, predsudkami, prenáhlenými úsudkami... Toto všetko preto, aby sme si povedali, že 2. VK nám pripomenul, že jednota

ľudského rodu je kresťanská vízia. Všetky ľudské bytosti sú povolané žiť v jednote. Pre nás, kresťanov je táto jednota založená na Ježišovi Kristovi. 2. VK povedal, že Kristus sa spája istým spôsobom s každým človekom. Ale to neznamená, že každý človek sa spája s Kristom. Teda, sme povolaní k jednote ľudského rodu skrze samotnú osobu Krista.

Pastorácia Cirkvi

Myslím si, že každá pastorácia, ktorá sa šíri slovom a príkladom, prináša ovocie pre tých, ktorým je určená. Veľmi často vzniká ťažkosť v evanjelizačnej činnosti, a to nezhoda medzi tým, čo ľudia môžu vnímať v našich slovách a našich skutkoch. Ak máme radi druhých, musíme ich prijať a akceptovať tiež prijať od nich. Vždy nám zostane náročná práca premieňajúca naše osoby, komunity a Cirkev a ňou je naučiť sa najskôr prijímať a potom dávať.

Musíme sa zahľadiť na pohyb lásky v Najsvätejšej Trojici, aby sme pochopili naše miesto v ľudstve. Sme v postoji, kedy sa príliš často kladieme na miesto Otca. Ale naším postojom má byť miesto Syna. Otec je darca. Syn prijíma. Jeho jediným postojom je prijímať, to je podstatné, pretože ak Syn neprijíma, Otec sa nemôže darovať. Aby sa Otec mohol darovať, musí mať Syna, ktorý prijíma. Na logickej rovine je dar Syna Otcovi druhotný v porovnaní s postojom prijatia úplnosti Otca. Práve túto výmenu medzi Otcem a Synom a medzi Synom a Otcem voláme Dar, t. j. Duch Svätý.

Naším miestom v ľudstve je byť na mieste synov a dcér, t. j. tých, ktorí prijímajú všetko od Otca a od druhých. A pretože dostávajú od druhých, potom môžu dávať druhým. Ináč by sme sa nemohli obetovať. Preto kresťanský život môže byť len odumretím seba samému, nielen v kresťanskom význame, ale i ľudskom. T. j. že kresťanstvo hovorí, k čomu je určený človek. A človek je určený pre túto úplnú otvorenosť, ktorou je Kristus na kríži. Nie nadarmo máme Krista na kríži: on je úplnou otvorenosťou, prijatím všetkých, ktorí prichádzajú k nemu, aj tí, ktorí ho križujú a zmieruje ich pred smrťou: *«Otcе, odpusť im, lebo nevedia, čo robia»*. Toto znamená, že vzťahy s tými, ktorí ho križujú, sú utvorené a udržiavané, žiadny vzťah nebude stratený. A pohyb Syna je všetko prijať v sebe tak, že už nemôže spustiť ruky, ak si môžeme dovoliť tak povedať. Jeho ruky sú definitívne roztvorené. Je to postoj, ku ktorému sme pozvaní aj my. Žiť, podobať

sa mu, nasledovať Krista, nechať ho vykonať toto dielo, v ktorom sa otvárame pre druhého, aby sme ho prijali. Keď ho prijme, obetujeme sa mu. Opačne, ak zabudneme na túto činnosť prijatia, prijímania, počúvania, budeme v politike daru: „Dávam ti trochu zo svojho času, niečo z peňazí, z výchovy, starostlivosti a pod.“ Dobre! A druhý si to vezme, keď to bude potrebovať. Ale nebude môcť zakúsiť prijatie seba samého, takého, aký je. Byť prijatý taký, aký je, vo chvíli, kedy sa pre to rozhodne, znamená zakúsiť lásku samého Boha, ktorý nás posielal na cesty, aby sme ho išli ohlasovať.

Na záver

Pokúšal som sa vám povedať niečo o dialógu. Vidíte, že začína vo chvíli, kedy sme pripravení počúvať druhého. Môžeme sa diviť, že dialóg existuje už vtedy, keď jeden z dvoch partnerov počúva. Veľmi často chápeme dialóg ako niečo, čo sa deje nutne vo vzájomnosti. Ale dialóg vlastne nie je úsilie o diskusiu, konverzáciu, prijatie jedného druhým. Je ako byť disponovaný k prijatiu druhého takého, aký je, hoci nás i neprijme. Tomuto musíme dobre rozumieť, ináč sa budeme usilovať dosiahnuť výsledky, a pritom tento postoj môže priniesť len plody. Nemáme si pliesť plody s výsledkami. Nie my máme zachraňovať druhých, ale Kristus, on ich zachraňuje. Je to dôležité, nezabudnime nikdy na to. Nenútime nikoho k dialógu tak, že druhý musí odpovedať na môj postoj počúvania a prijatia. Dialóg existuje od chvíle, kedy som v postoji počúvania, nech je už postoj toho druhého akýkoľvek. Pozrite sa na nášho Boha! Už tisícročia je pripravený na dialóg s človekom. Ako mu ľudia odpovedajú? Neunavuje sa, dokonca on sám prichádza a zjavuje sa uprostred ľudstva v osobe jedného človeka, v ktorom prijíma odpoveď dokonalého, ukončeného dialógu. Boh je preprestajne pripravený k dialógu. On sám je dialóg. Ak tomuto nerozumíme, budeme sledovať všetky možné ciele, ktoré nás môžu viesť do zúfalstva, pretože budú nedosiahnuteľné. Nikdy nebudete môcť zmeniť druhého. Našou úlohou je prijať ho a milovať takého, aký je a ako som vám už povedal, bez toho, aby sme sa nechali ním zničiť, pretože keď sa zničíte, aj on bude zničený. V tomto postoji voči blížnemu máme mu prejavovať lásku, sme za to zodpovední. Tento postoj má byť rozhodný a zároveň nežný. Toto umožní každému zakúsiť, čo to znamená byť prijatý a prijať.

Myslím si, že my všetci, mladí či starí, vychádzajúci z tej či onej tradície a kultúry, túžime po opravdivom, pravom stretnutí. A ak niekomu ponúkne príležitosť byť prijatý za naším stolom, byť vypočutý niekým, kto sa neusiluje ovládať, nastanú úžasné veci v oblasti poznania. Všetci máme veľký strach, keď nám niekto podáva otvorenú ruku a zrazu, keď ju chceme uchopiť, ruka sa stiahne, zavrie a napokon sa stávame vecou pre toho, kto nás prijíma. Teda Kristova láska „agapé“ je úplná otvorenosť, kde každý môže prísť a odísť. Ak sme v tomto postoji úplnej otvorenosti, nezištnosti, budeme skutočne skúsenostne poznať. Mnohé veci sú pripojené k tejto podstate lásky, „agapé“, čo je vlastne rozmer prijatia a slobody toho, ktorý k nám prichádza a sa nám celkom zveruje.

Br. Thierry-Marie COURAU, OP
Riaditeľ ISTR
(Vedecký a teologický inštitút náboženstiev)

p

Prædnášajúci

Požiadavky misie: ekumenický dialóg

Prorocstvo a nádej: riziká ekumenického dialógu

Materský dom, 27. mája 2009

Slovo «ekumenizmus» má niekedy zlú reputáciu: abstraktné slovo zakončené na «-izmus» zanecháva v niektorých dojem, že sa jedná o nové náboženstvo, dokonca umelú syntézu kresťanských cirkví. Preto budeme radšej hovoriť o «hnutí» alebo ekumenickom «dialógu», aby sme označili nie teoretický systém, ale veľmi živú realitu, v plnom rozvoji, s jej napredovaním a zastávkami – ak nie ústupmi – skratka proces, ktorý prebieha, ktorý ani zďaleka nie je ukončený, a zvlášť prispôsobený problematike vášho generálneho zhromaždenia: «Prorocstvo a nádej, teraz a všade». Áno – a uvidíme to – ekumenické hnutie zostáva, napriek určitým zdaniam, úplne aktuálnou realitou (teraz). Podľa definície je to univerzálne úsilie (všade), hoci jeho uvedomenie je živšie v niektorých oblastiach sveta. Zvlášť ide o proces budúcnosti, ktorého motivácie volajú po nádeji a teda po realizácii, hoci skromnej, môžu však byť považované za prorocké. Ako vidíte, sme úplne v predmete vášho zhromaždenia s pohľadom upreným na ekumenické hnutie, medzi nádejou a prorocstvom, teraz a všade. Náš výklad bude zložený zo šiestich častí.

1. Treba si pripomenúť, že ekumenické hnutie je nedávnou realitou, má necelé storočie, čo znamená, že ak boli rozdelenia pradávne (asi od 5. storočia pre starobylé orientálne cirkvi, 11. storočie pre pravoslávie, 16. storočie pre cirkvi, ktoré vznikli z Reformy), bolo potrebné čakať začiatok 20. storočia, aby sa začali medzicirkevné stretnutia, najskôr vo svete evanjelickom, ale tiež pravoslávnom, anglikánskom a v malej miere katolíckom. Dva vzory sa rozvinuli súčasne: vzor medzinárodných konferencií, ktoré sa konajú v pravidelných intervaloch, ako tri hnutia vychádzajúce z Ekumenickej rady cirkví (Medzinárodná rada misií, a zvlášť dva prúdy sociálneho kresťanstva – Život a čin, Life and Work – a z teologickeho dialógu – Viera a usporiadanie, Faith and Order); konajúcej bilaterálne stretnutia, spájajúce dve cirkvi, často vychádzajúc z charizmy výnimočných osobností, ktorých zaangažovanie môže naozaj byť označené za «prorocké». Medzi ne patria konferencie v Malines, výsledok hlbokého priateľstva medzi Anglikánom Lordom Halifaxom a Kardinálom Mercier, arcibiskupom Malines – Brusel na začiatku 20. storočia.

Po týchto sľubných začiatkoch si máme zapamätať dva dátumy, najskôr v r. 1948 v Lausanne zrod Ekumenickej rady cirkví (WCC: World Churches Council), zrodenej zo zlúčenia dvoch hlavných priekopníckych prúdov; následne 2. vatikánsky koncil, ktorý vydal deklaráciu o jednote kresťanov (*Unitatis redintegratio*: 1964) nielen že akceptuje ekumenický postup, ale robí z neho prioritu Cirkvi a neodvratiteľný záväzok. Hoci sa niekedy mohlo zdať ináč, tento záväzok Katolíckej cirkvi pretrváva plne a stále platný v súčasnosti: bol mnohokrát potvrdený konkrétnym zaangažovaním a doktrínalnym učením pápežov Pavla VI. a Jána Pavla II. (okrem iných: v r. 1995 vydanie nádhernej encykliky *Ut unum sint*) a teraz Benedikta XVI. A tak je ekumenizmus viac ako inokedy na programe pod vedením Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov; v tomto období je jej predsedom veľký teológ Kardinál Walter Kasper. Poznamenajme, že ak Katolícka cirkev nikdy nevstúpila do Ekumenickej rady cirkví (ktorá v súčasnosti zhromažďuje viac ako tristo cirkví), bezpochyby z obavy, aby sa toto hnutie nezúžilo na akúsi povrchnú formu generálneho zhromaždenia OSN, plne sa zúčastňuje na prácach teologickej vetvy (Viera a usporiadanie), v ktorej sa vykonáva najťažšie podstatné hľadanie ciest jednoty cirkví (napr. známy dokument z Limy 1982: *Krst, Eucharistia, kňazská služba*, skratka vo francúzštine: BEM – *Baptême, Eucharistie, Ministère*). Od tejto paradoxnej situácie

(prítomnosť – neprítomnosť Katolíckej cirkvi v Ekumenickej rade) závisí okrem iného európska situácia, ktorá zostáva veľmi srdečná a skutočne účinná medzi Radou biskupských konferencií Európy (CCEE), ktorá zastupuje katolíkov Európy, a Konferenciou cirkví Európy (KEK), zoskupujúc celú radu cirkví, ktoré vzišli z východnej tradície alebo evanjelickej reformácie. Tieto dve inštitúcie úzko spolupracujú, ako to bolo i v prípade prijatia Európskej ekumenickej charty (2001) a konanie tretieho európskeho ekumenického zhromaždenia v Sibiu (Rumunsko) v septembri 2007 (predtým v Bâle – 1989 – a v Grazi – 1997), a ktoré sa práve venovalo miestu kresťanských cirkví v procese európskeho budovania.

2. Nadobudnuté výsledky v priebehu relatívne krátkych dejín – a uznajme, spomalenej oneskorením zo strany Katolíckej cirkvi, ktorá bola dlhý čas nepriateľská ekumenickému hnutiu a pripojila sa k nemu až v r. 1964 na 2. vatikánskom koncile – sú skutočne pozoruhodné, ak si chceme pripomenúť a porovnať, aká bola situácia pred 50-timi rokmi. Je ľahké zostaviť zoznam, samozrejme neúplný, nadobudnutého pokroku v tejto oblasti. Poznamenajme len niektoré body:

- a) Vzájomné odstránenie odsúdení a kliatob, ktoré sú už staré niekoľko storočí, skoro tisícročie, v prípade vzťahov medzi katolíkmi a pravoslávnyimi. Toto odstránenie vykonal Pavol VI. a Atenagoras 5. januára 1964 v Jeruzaleme;
- b) Spoločné vyznanie viery, zvlášť medzi pápežom a patriarchami starých východných cirkví (arménskej, koptskej, sýrskej), ako i podpísanie doktrinálnych dohôd, akou bolo spoločné vyhlásenie o ospravednení, schválenej 31. októbra 1999 Katolíckou cirkvou a Svetovým Luteránskym zväzom;
- c) Zorganizovanie spoločných modlitieb medzi rôznymi vyznaniami, zvlášť v rámci Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (18. – 25. januára), založeného v Lyone Ocom Paul Couturier v r. 1935 a odvtedy sa verne koná každý rok na celom svete;
- d) Existencia rôznych zmiešaných komisíí pre teologický dialóg na univerzálnej rovine, ako i v niektorých krajinách, zvlášť vo Francúzsku alebo USA, kde určité komisie sa stali známe vďaka kvalite ich práce. Citujme v tomto bode Skupinu *Dombes* (FR),

ktorá od r. 1937 pokračuje v prehĺbenom a skutočne prorockom dialógu medzi francúzsky hovoriacimi katolíkmi a evanjelikmi, vo forme súkromnej a neoficiálnej skupiny, ale s poverením a uznaním morálnej autority.

Okrem týchto inštitucionálnych výdobytkov je vhodné zdôrazniť vynikajúce ovzdušie vzťahov a bratstva, ktoré je odteraz akoby pravidlom v mnohých krajinách, a to úplne novým spôsobom a pohľadom na bolestnú minulosť poznačenú indierenciou, nenávisťou, či násilím. Myslíme len napr. na Náboženské vojny, ktoré tak ťažko doľahli na francúzsku minulosť, ale je to pravdivé aj inde. Toto nové ovzdušie sa odráža vo vzťahoch dôvery a vzájomnej opory na všetkých rovinách, či už medzi veriacimi alebo v hierarchii. Odteraz je bežné a považované za normálne vzájomne sa pozývať na synody, sympóziá a zhromaždenia, tak isto sa stalo bežné spoločne pracovať v oblasti charity a na veľkých sociálnych kauzách. Dokonca často – je to prípad Francúzska v CCEF (Kresťanská rada cirkví vo Francúzsku) – cirkvi sa usilujú hovoriť jedným hlasom zoči-voči verejným autoritám. Nie je to vždy ľahké, pretože ak je viera spoločná, reflexy a cítenia v sociálnej a politickej oblasti môžu byť odlišné. Dosiahnuté výsledky sú naozaj pozoruhodné: nikdy katolík, ktorý by sa vrátil do rodnej vlasti po 50-tich rokoch neprítomnosti, by neveril svojim očiam! Napriek reálnym odlišnostiam a ťarche dejín, napriek hriechu ľudí a vzájomnému uzatváraniu sa, je v súčasnosti možné vnímať veľmi silný pocit príslušnosti k jednej a tej istej Cirkvi, Tela Kristovho, cez rozmanitosť historických postáv Cirkvi. Takéto presvedčenie si zasluhuje byť uznané: tvorí v mojich očiach jedno z najväčších bohatstiev, ktoré zanechali kresťania 20. storočia svojim nástupcom. My musíme robiť tak, aby toto svetlo, hoci krehké, nezhaslo našou nedbanlivosťou alebo kvôli skepticizmu, príliš často šírenému médiami a tými, ktorí majú za jediné kritérium úsudku vonkajší klamlivý vzhľad.

3. Zaiste, v súčasnosti možno oplakávať určité „zadýchanie“ /únavu/ ekumenického hnutia, na veľké poľutovanie priekopníkov po koncile. Avšak musíme relativizovať tento pocit a vidieť ekumenickú situáciu vo vzťahu s ďalšími sektormi cirkevnej činnosti, tiež krehkými v sociálnom a kultúrnom kontexte súčasnosti. Pokúsme sa však vyzdvihnúť niektoré príčiny, ktoré by mohli vysvetliť túto relatívnu ochabnutosť ekumenického dialógu:

a) Najskôr samotná ťažkosť ekumenického dialógu, ktorý už prekonal štádium jednoduchého vzájomného spoznania. Je vlastne dosť ľahké a v každom prípade vďačné stretnúť sa spoločne na cestách priateľstva. Keď už teda bola prekonaná táto prvá etapa, je evidentne omnoho tvrdsie čeliť spoločne podstatným otázkam, ktoré si dlhé roky protirečili a nás stále rozdeľujú. Takáto úloha objasňovania a prehlbovania si vyžaduje prínos odborníkov. Aby som bol úprimný, práca musí ešte potrváť veľa času. Keď pochopíme, že toto môže znechutiť veriacich, ktorí očakávajú konkrétne výsledky a sú sklamaní, že musia čakať ešte dlho na znamenia očakávanej jednoty s oprávnenou netrpezlivosťou.

b) Potom pokušenie uzatvoriť sa do svojej identity, čo je charakteristické pre postmoderné spoločnosti, pohltené globalizáciou, ktorá je schopná zmiešať nevyhnutné oporné body v spoločenskom živote. Akonáhle taká bojajivosť zasiahne všetky oblasti – myslíme na ťažkosti Európskej únie alebo vážnejšie, etnocentrické prebudenie v mnohých oblastiach a krajinách – preto nie je prekvapujúce, že táto bojajivosť zasiahne aj veľké náboženstvá a osobitnejšie oddelené cirkvi v kresťanstve. Je jasné, že na začiatku 21. storočia sa ocitajú spochybnené veľké zjednocujúce ideály: preto niet dôvodu, aby ekumenizmus unikol totálne tejto kríze (ktorá, ako dúfame, je prechodná).

c) Hoci je medzináboženský dialóg pozitívny, jeho rozvoj sa usiluje prekryť ekumenický dialóg, považovaný za málo účinný a príliš partikulárny. Môže sa teda zdať naliehavejšie začať dialóg s veľkými nekresťanskými náboženstvami: skutočné geopolitické výzvy, zvlášť v prípade islamu, vyzývajú k intenzifikácii týchto vzťahov. Z druhej strany má banalizácia medzikontinentálnych ciest a dôležitosť migračných fenoménov za účinnosť scitlivenie názoru o náboženských tradíciách, ktoré ponúkajú skutočné vytrhnutie z duchovného prostredia. Povedľa toho sa môže vnútorný dialóg v kresťanstve zdať za príliš obmedzený, teda menej naliehavý, dokonca príliš málo „exotický“. Zaiste, z pohľadu osvieteného kresťana je evidentné, že oba dialógy, aj medzináboženský aj medzi vyznaniami, sú nevyhnutné a neoddeliteľné, ale zblízka môžeme byť pokúšaný vysielat' priority. V tomto prípade je nebezpečenstvo veľké, že zabudneme na ekumenickú náročnosť.

d) Napokon súčasná geopolitická konjunktúra zdôrazňuje určité negatívne účinky, ktoré majú za následok spomalenie, dokonca dočasné zastavenie krokov podniknutých v začatom dialógu už určité obdobie. Zvlášť pád sovietskeho panstva spred 20-tich rokov umožnilo emancipáciu mnohých krajín, ktoré sa našťastie stali pánmi svojho osudu. Z tohto faktu ich cirkvi samé začali dlhý proces znovu-osvojenia si svojich dejín a novej definície ich sociálneho a kultúrneho postavenia. Od tej chvíle nebolo udivujúce, že taká vnútorná obnova si vyžadovala prestávku vo vonkajšom dialógu. To isté sa bezpochyby stalo v čase zrušenia koloniálneho panstva pre cirkvi, ktoré od tej chvíle hľadali svoju vlastnú identitu uprostred národných identít, ktoré boli tiež neisté. Jedna vec je istá: neistota alebo váhanie o sebe nepodporuje nikdy dialóg toho druhého. Pozoruhodné rýchle zmeny, ktoré sa objavili v týchto posledných rokoch môžu spomaliť napredovanie dialógu, ktoré začalo jednak v duchu rekonštrukcie a obnovy následkom druhej svetovej vojny a charakteru obdobia rastu na Západe, čo zapadalo zvlášť do obdobia 2. vatikánskeho koncilu a jeho veľkého optimizmu.

4. Nech sú už terazšie ťažkosti akékoľvek a s ohľadom na účinky spôsobu, ktorým treba odolávať, dialóg napomáhajúci jednotu kresťanov nie je v žiadnom prípade voliteľný alebo dobrovoľný. Vpisuje sa do samotnej identity Cirkvi, podľa Ježišovho učenia, ktoré nám odovzdal v Jánovom evanjeliu. Exegéti a historici prvotného kresťanstva sú v súčasnosti presvedčení, že spoločenstvo, ktoré vzišlo zo sv. Jána veľmi trpelo vnútornou krízou a nedarilo sa mu udržať skupinu pôvodne združenú okolo milovaného Učeníka. Spoločenstvo „4. evanjelia“ zakúsilo takto bolestnú skúsenosť a lepšie pochopilo, do akej miery musí byť starosť o jednotu v centre myšlienky a záujmu, podľa priania Ježiša, vyjadreného v jeho vrcholnej a rozhodujúcej modlitbe /17. kapitola/; bolo to akoby jeho posledné slovo, „testament“ zanechaný učeníkom. Teda nemáme vôbec váhať o naliehavosti a potrebe ekumenického dialógu. V podstate, v priebehu dejín a aj v súčasnosti podľa rozmanitosti oblastných situácií a cirkevných postáv, mohlo existovať – a aj existuje – množstvo pastoračných smerníc, ktoré sú úplne oprávnené, ale poplatné určitému miestu a obdobiu. Ale to nie je prípad ekumenickej činnosti: táto vyplýva z výslovnej vôle nášho Pána Ježiša Krista, v hodine, keď mal ísť na kríž. Vyplýva to z dvoch dôvodov: 1. dôvod – čisto teologický a dôrazne potvrdený Ježišom – záleží na tajomstve samého Boha,

ktorý je jeden cez komúniu Otca, Syna a Ducha Svätého; 2. dôvod – striktnějšíe pastoračný, ale tiež podnietený Ježišom – spočíva vo fakte, že nebude existovať hodnovernosť v ohlasovaní evanjelia, ak misionári a svedkovia Slova nebudú medzi sebou úzko spojení ako Otec a Syn.

Nebudem tu, pred vami čítať veľkňazskú modlitbu Ježiša zo 17. kapitoly sv. Jána. Pozývam vás len, drahé sestry, aby ste si ju prečítali zakaždým, keď budete pokúšané pochybovať, alebo strácať dlhodobý záujem o naliehavosť použiť všetky možné prostriedky, aby sme urýchlili nastolenie jednoty medzi oddelenými kresťanskými bratmi, v mene tejto dokonalej jednoty, ktorá je medzi Otcom a Synom a v službe misie: *«Aby všetci boli jedno, ako ty, Otče vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet uveril, že si ma ty poslal»* (Jn 17, 21). Samozrejme, odvolanie sa na tajomstvo Najsvätejšej Trojice zakazuje zamieňať jednotu a univormitu: Otec, Syn a Duch Svätý sú tým viac rozdielni ako Osoby, čím sú absolútne Jedno. To je tajomstvo Božie, ktoré majú prijať všetky kresťanské cirkvi, bez toho, aby sa veľké cirkvi považovali za oprávnené vnútiť ich názor, a bez toho, aby malé cirkvi si mysleli, že sú v práve pestovať ich zvláštnosť. Táto trojičná viera je dôvodom existencie ekumenického hnutia. Aj misionárska priorita je tiež prvý zámer. Ježišovi patrí iniciatíva spájať takto trojičnú vieru s misionárskou činnosťou: tieto dve dimenzie kresťanskej identity sú nám veľmi vzácne a z celého srdca sa pokúšame žiť z jedného hnutia viery v Boha Otca-Syna-Ducha Svätého a službu misie pri všetkých národoch. Ale Ježiš nám dáva „kľúč“ ku kľbovitému spojeniu týchto dvoch dimenzií: je ním práve jednota kresťanov – hoci i zranená dejinami, ale na ceste rekonštrukcie – v perspektíve ekumenického hnutia.

5. Ako každá teologická realita – t. j. týkajúca sa tajomstva samého Boha – jednota kresťanov sa nemôže uspokojiť s ľudskými vzormi vypožičanými zo skúsenosti pozemských spoločností. Tak sa často hovorí, že Cirkev nie je povolaná, aby bola mocnárstvom, demokraciou, alebo nejakou inou sociálnopolitickou zostavou, hoci sa tiež môže poučiť zo skúseností ľudských spoločností. A tak, keď hovoríme len o Katolíckej cirkvi, možno by jej bola niekedy užitočná väčšia demokracia, mohla by jej pomôcť lepšie žiť princíp kolejality, ktorú znovu potvrdil 2. vatikánsky koncil; to isté platí pre ekumenický dialóg. Cieľom nie je uskutočňovať kompromisy, pri ktorých by sme sa dohodli na spoločnom minime, s bolestným pocitom ochudobnenia

každej tradície vyznania. V súčasnosti nikto nechce takúto karikatúru ekumenizmu. Znamenalo by to poprieť čas vlastnej duchovnej skúsenosti, nadobudnutej každou cirkvou v priebehu dejín a často v zhode s hlboko evanjeliovou intuíciou. Nie, ekumenický dialóg nie je handrkovanie, ktorého výsledky by boli čistým faktom vzájomných ústupkov, prežívaných v pocite frustrácie, dokonca pocitu viny voči pokladu takto zanechanej Tradície.

Opačne k tejto kultúre nešťastného a zároveň potrebného kompromisu či dohody, tvorí ekumenický dialóg skôr vzájomnú výzvu k obráteniu, t. j. spoločné úsilie o opätovné zameranie sa na podstatu viery, t. j. na osobu Ježiša Krista a ním zjavené tajomstvo Boha. Zaiste, každá cirkev sa angažuje počúvať ostatné cirkvi, teda prijať závažné otázky, ktoré sú jej kladené cez rôzne teologické výrazy, liturgické formy, komunitné vzory, etické záväzky, ktoré sú iné, ak tie, ktoré každá cirkev považuje za bežné, zvyčajné kvôli jej vlastnej Tradícii. Keď je takto každá cirkev oslovená ďalšími, je pozvaná overovať, v čom je jej vlastná tradícia verná evanjeliu a v čom sa od neho vzdala, nie preto, aby opustila to, čo tvorí jej osobitné bohatstvo, ale aby napravila výrazové formy v mene podstaty, podľa perspektívy nazývanej „hierarchia právd“. Keď by sme si vzali za obraz kruhy, v ktorých by každá cirkev predstavovala jeden kruh, môžeme povedať, že ekumenický dialóg sa nemá najskôr začať od vonkajšieho kruhu, povrchne, akoby išlo o kompromis, dohodu nadobudnutú za cenu trpkého vyjednávania. Opačne, prechádzajúc polomerom, ktorý spája každú cirkev so stredom, t. j. s Kristom, sa každá cirkev priblíži k susednej cirkvi: čím viac lúčov – polomerov sa priblíži k stredu, tým sa zmenší odchýlka, ktorá ich oddeľuje. Toto je ekumenizmus: kráčať spoločne ku Kristovi, prijímajúc, že budeme oslovení jednými alebo druhými a týmto faktom budeme tajomne priblížení navzájom...

Je prirodzené, že taký pokrok sa neurobí sám, bez opravdivého kroku osobného a kolektívneho obrátenia. Toto sa deje aj pracovnou metódou, ktorú používajú viaceré skupiny, počnúc Skupinou „Dombes“. Spoločné hľadanie vo vážnom bode rozdelenia sa snaží rešpektovať nasledovné etapy:

a) dohodnutá úvaha nad spoločnými dejinami, s presnou pozornosťou na chvíle krízy a rozdelenia, aby sa lepšie zhodnotili príčiny a povaha rozdelení, ktoré zakúšame ešte dnes;

b) prehĺbenie kontroverzných otázok vo svetle Svätého písma, vopred spoločne dohodnutých, následne pohľad na teologické tradície spoločné a plurálne;

c) dohodnuté hľadanie možných ciest zblíženia tak, aby odlišnosti neboli považované za rozdeľujúce, ale aby mohli byť prežívané v komúnii, ako plne oprávnená odlišnosť. Takto sa nachádzame na ceste, ktorú nazývame hľadanie «diferenciálneho konsenzu», t. j. overovanie, či rozdielne výrazy viery by neboli v určitých oblastiach dokonale kompatibilné s jednotou vo viere. Ako príklad podám záver, ku ktorému došla známa deklarácia z roku 1999 medzi Katolíkmi a Luteránmi týkajúca sa ospravedlnenia /správne: ospravedlivenia/, ktoré bolo až doteraz považované za hlavný kameň úrazu medzi katolíckou teológiou a pozíciou Reformovanej cirkvi. Výhoda takej metódy je, že nikto nemá pocit, že stráca svoju dušu: každý je uistený nielen o tom, že zostáva verný sebe samému, ale že rástol vo vernosti, a tak lepšie zamerať svoju vernosť na samého Krista, a k tomu navyše istotu, že tiež pokročil v jednote kresťanských bratov a sestier vyzdvihnúc tradície vierovyznania.

Vnútna jednota cirkvi, ekumenické hnutie, medzináboženský dialóg: tieto tri oblasti sú neoddeliteľné, hoci je vhodné oddeľovať ich, aby sme nezanedbali žiadnu z nich... Vždy ide o to, aby sme robili menej vecí a boli v stave prijať ich, zvlášť v oblasti ekumenizmu. Je jasné, podľa tušenia Otca Couturiera, že jednota nastane, keď Boh bude chcieť a prostriedkami, ktoré on bude chcieť. Teda nemáme plánovať ekumenické hnutie, ako keby sa jednalo o čisto ľudskú politiku. Naopak, ide o to, aby sme nepremeškali žiadnu príležitosť, či už symbolického rázu, alebo prechádzajúcu cez prísny dialóg, odvážne iniciatívy a zrelé rozhodnutia. V ekumenickej oblasti viac ako v inej sa musíme obávať, aby sa neopakovali jedna za druhou stratené príležitosti, pretože koniec koncov vždy Boh a on sám vedie hnutie k jednote. Preto je vhodné pripomínať – podľa Otca Couturier, čo nedávno potvrdil aj Kardinál Kasper – naliehavosť a prioritu «duchovného ekumenizmu», ktorý sa usiluje konať a byť schopným podávať odvážne a prorocké návrhy, ale predovšetkým vedený reálnym stavom žiť permanentné a tak náročné obrátenie k jednote, so všetkým čo predpokladá odumretie jeho vlastnej vôle moci, nielen osobnej, ale cirkevnej a konfesionalnej, čo je – priznajme – ešte ťažšie! Ide v podstate o zmenu pohľadu na seba a na kresťanského brata, na jeho vlastnú cirkev a na vyznanie druhého, dokonca na

samotnú myšlienku, ktorú môžeme mať o Božej vôli a prostriedkoch pre zabezpečenie jej prijatia a podvolenia sa jej.

Duchovnú náročnosť vidíme z tejto perspektívy. Zdá sa mi tiež spôsobilá podporiť a dynamizovať plán zasväteného života v službe misie. Preto, drahé sestry, dovoľm si zveriť do vašich modlitieb a apoštolskému záväzku veľké dielo jednoty kresťanov. Možnože sa vám zdal môj príhovor príliš zameraný na európske reality. Bezpochyby je to nešťastný efekt mojej vlastnej francúzskej partikulárnosti a preto mi to prosím prepáňte. Pýtam sa však, či táto európska referencia nie je nevyhnutná v tejto oblasti. Vlastne oblasť Stredozemského moria a neskôr Európa spôsobila cirkevné rozdelenia, v bývalom Oriente, neskôr oddelenie medzi grécky- a latinsky vyznávajúcimi veriacimi, napokon mnohé trhliny zdedené z Reformácie v 16. storočí. A preto Európa v 20. storočí vytvorila ekumenické hnutie ako dosť meškajúcu odpoveď na náboženské rozdelenia a trhliny vzniknuté v priebehu jej dejín. Opäť to bola Európa, ktoré rozšírila kresťanskú vieru po svete za cenu značného misionárskeho úsilia, zvlášť v 19. storočí. Ale – aj tu je nešťastie – pri šírení evanjelia exportovala Európa aj svoje vlastné rozdelenia vo vyznaní, ktoré sa v súčasnosti stali podielom všetkých kresťanov, na všetkých kontinentoch. V poslednej dobe sa tiež rozmnožili kresťanské denominácie podľa ducha vlastného rôznym kultúram. Je isté, že bujnenie nových cirkví, ktoré si hovoria evanjelické alebo turíčnické, tvorí novú skúšku pre ekumenizmus: príliš často výlučné pridržanie sa lídra, vyhrotené etnické dožadovanie, absencia teologickej úvahy a primát citov, dokonca utiekanie sa k evanjelizačným metódam, ktoré moc nerešpektujú druhého (to, čo voláme negatívne prozelytizmus), toto všetko sťažuje a často znemožňuje nezištný dialóg a bratské stretnutie. Nevzdávajme sa a neznechucujme sa: dejiny ekumenického hnutia potvrdzujú nepredvídateľné obrátenia a z ľudského pohľadu nemysliteľné vývoje. Bezpochyby sa tak stane s novými cirkvami, ktorých dynamizmus môže tvoriť výzvu nie na reprodukciu toho, čo je sporné, ale na naše vnútorné obrátenie sa v našej cirkevnej praxi, ktorá je bezpochyby niekedy ešte príliš právnická a príliš málo pozorná na spontánne prejavy osôb a kultúr. V každom prípade, v ekumenizme a všeobecne v misii si nevyberáme partnerov: prijímame ich od Boha ako dar a výzvu žiť vo väčšej vernosti evanjeliu. Toto je aj prvá výzva ekumenického dialógu.

Skrátka, dnes viac ako inokedy sa stal ekumenizmus planetárnou záležitosťou: medzi „proroctvom“ (odvážiť sa vykonať skutky, ktoré predchádzajú bežnú situáciu) a „nádejou“ (byť pevným v očakávaní jednoty ako Božieho daru a obrátiť sa v našom cirkevnom živote v smere tohto prísľubu). Ekumenické hnutie sa má žiť „teraz“ (t. j. uprostred súčasných realít, ktoré nie sú také, aké boli v tzv. ľahkých rokoch ekumenizmu, napr. pre nás katolíkov ihneď po 2. vatikánskom koncile) a „všade“ (nielen v Európe, ale ešte naliehavejšie v krajinách, kde Cirkev neexistuje dlho a v bývalých misijných krajinách, zvlášť tam, kde je kresťanstvo menšinové). A tak by som sa na záver odvážil povedať, že ekumenické hnutie je určitým spôsobom na obraz vášho generálneho zhromaždenia, veľmi rozmanité a predsa také jednotné!

P. Yves-Marie BLANCHARD
*Profesor na Fakulte teológie a náboženských vied
a člen ekumenickej skupiny Dombes*

H

Homília

Homília zo 4. júna 2009

Turíčne svetlo

Pri tejto dnešnej eucharistii sa pozorne zahľadíme na duchovnú skúsenosť osvietenia srdca svätej Lujzy na Turíce roku 1623, ktorá ukončila jej mnohé znepokojenia, vnútorné boje a utrpenia a sa premenila na hlbšie presvedčenie a upevnenie v láske k Bohu a k blížnemu. Na peragamente Lujza zachytila toto „turíčne svetlo“. Napísala: *«...počas svätej omše... môj duch bol odrazu zbavený týchto pochybností a bola som upovedomená... že raz príde čas, kedy budem môcť zložiť sľuby chudoby, čistoty a poslušnosti a že budem v malej komunite, v ktorej viaceré urobia podobne; porozumela som teda, že budem na určitom mieste, aby som slúžila blížnemu...»*

Podobnú duchovnú skúsenosť sv. Lujzy môžu prežiť i druhé osoby, ktoré sa celkom obetujú Bohu a blížnemu. Je realizáciou lásky, ktorú nám dáva Pán a ktorá sa konkrétne prejavuje vo veľkom prikázaní, ktoré sme čítali v dnešnom evanjeliu.

Po dlhom období duchovnej noci, počas ktorej Lujza má pocit, že už neverí, prosí Boha (bolo to v čase od Nanebovstúpenia po Turíce 1623), aby ju vytiahol z priepasti beznádeje. Na Turíce, v kostole Sv. Mikuláša z polí (Saint-Nicolas des Champs) jej duch bol osvietený a pochybnosti náhle zmizli. V ten deň nadobudla istotu, že nastane chvíľa, keď bude môcť zložiť sľuby, žiť v spoločenstve a nájsť nového duchovného vodcu. Až dotedy Lujzu viedol František Saleský, ženevský biskup a blízky priateľ Vincent de Paul.

Ako dcéry kresťanskej lásky, dcéry sv. Lujzy ste povolané obetovať sa z celého srdca Pánovi, t. j. z celej svojej duše a zo všetkých síl, aby ste mohli milovať blížneho ako seba samé. Je to zmluva, ktorú uzatvárate s Bohom, s vami a s ďalšími členmi vincentskej rodiny a s chudobnými.

Ako je uvedené v evanjeliu, neexistuje väčšie prikázanie ako je toto prikázanie lásky. Keď sa zahľadíme zblízka na prikázanie Pána Ježiša, vidíme, že zakladá život na vzťahu. Chcel by som ísť hlbšie, aby som vám povedal, že tento život vzťahov si vyžaduje partnerstvo s Bohom, so spolusestrami komunity, s vincentskou rodinou a s chudobnými.

V prvom čítaní z knihy Tobiáš /Tob 7/ sme počuli o svadbe. Keby sme si vzali svadbu za symbolický obraz partnerstva, určite by mohol byť konkrétne použitý pre dcéry kresťanskej lásky, povolané žiť veľké prikázanie lásky. V knihe Tobiáša hovorí autor o svade « spečatenej v nebi ».

Toto prvé čítanie začíla privítaním: « *Pekne vás zdravím, bratia! Vitajte!* », po ňom nasleduje srdečné stolovanie s hosťami. Prikázanie lásky k Bohu a blížnemu vás povoláva cvičiť sa v pohostinnosti, byť otvorené voči Bohu a blížnym. V tvári každého môžete kontemplovať tvár Boha a prejať mu svoju lásku

V rámci 350. výročia od smrti našich Zakladateľov zameriavajú členovia Vincentskej rodiny svoju pozornosť na tento osobitný vzťah medzi Vincentom a Lujzou, tento vzťah nazývam partnerstvom, ale partnerstvo, ktoré presahuje pracovný vzťah medzi osobami. Vincent a Lujza boli dvaja spoločníci na ceste, zdieľali prijaté Božie milosti a duchovnú skúsenosť Božej lásky prejavovanej v službe chudobným tej doby. Bez váhania môžeme povedať, že ide o zdravý vzťah : láska k Bohu sa vtelila do ich vzájomnej náklonnosti a úcty, ktorú prejavovali spolupracovníkom v ich službe chudobným vo veľmi ťažkej dobe francúzskych dejín.

Pri čítaní tohto textu vidíme, čo pomohlo Tobiášovi a jeho manželke prekonať zlý osud (smrť predchádzajúcich snúbencov jeho ženy počas svadobnej noci). Bolo to uznanie potreby dať prvé miesto Bohu v ich živote. Svojej manželke povedal: “*Vstaň, sestra! Modlime sa a prosme nášho Pána, aby nám preukázal milosrdenstvo a spásu.*” (Tob 8, 4). Aj Vincent a Lujza vo svojom živote prednosť Bohu, ktorý im

udelil milosť takého vplyvu na život osôb vtedajšej doby. Pre dcéry kresťanskej lásky je to jedna výzva : stelesniť toto veľké prikázanie nášho Pána Ježiša : milovať Boha z celého srdca, svojho bližneho ako seba samého, zvlášť vašich spolupracovníkov, spolusestry v komunite, členov Vincentskej rodiny, tých, ktorým slúžite.

Boh povoláva celé ľudstvo, aby vstúpilo do partnerstva, ktoré spočíva v živote lásky, veď On si nás prvý zamiloval :

- partnerstvo, ktoré odlišuje medzi komunitným životom prežívaným podľa Konštitúcií a povrchným komunitným životom ;
- partnerstvo s Vincentskou rodinou, ktoré je niečím iným ako len odpoveďou na pozvanie zodpovedných vedúcich Vincentskej rodiny bez vytvorenia ozajstnej spolupráce ;
- partnerstvo, ktoré prispieva k budovaniu jednoty a solidarity s tými, ktorí sú v núdzi ;
- partnerstvo s chudobnými, ktorým pomáhame stávať sa tvorcami ich vlastného života.

Toto partnerstvo alebo zmluva sa zakoreňuje v Bohu a v ňom aj dokončuje.

Prosme Boha, ktorý sa nám dáva v tejto eucharistii, aby posilnil zväzky, ktoré nás navzájom spájajú. Prosme ho aj o milosť Ducha Svätého, ktorá osvietila svätú Lujzu, aby i nás osvietila a aby sa o nás mohlo povedať to, čo Ježiš povedal o učiteľovi zákona: *«Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva»*.

P. Gregory GAY
generálny predstavený

KRÁTKA ÚVAHA NA 15. AUGUST

Keď Svätá Panna spoznala, aké veľké veci jej učinil Boh,
tá, ktorá bola taká pokorná, chudobná a neznáma,
sa dozvedela od Ducha Svätého vzácnu múdrosť:

Dozvedá sa, že Boh je Pán,
ktorého jedinou starosťou je
povýšiť to, čo je pokorné,
ponížiť, čo je povýšené,
odzbroyiť, čo je obrnené
a uzdraviť, čo je zranené.

Len Boh môže zhliaďnuť do hĺbky chudoby a biedy:
je blízko tých, ktorí prebývajú na dne:

Nemyslíš, že toto Máriine srdce je nádherné?

Vie, že je Matkou Božou, pozdvihnutá nad všetkých ľudí,
a pritom zostáva taká pokorná, taká pokojná,
že všetko, čo sa deje v jej živote,
ju nevedie k tomu, aby pokladala
posledného zo sluhov za nižšieho od seba.

Máriino srdce necháva Boha splniť jeho dielo.

Urobme podobne.

Takto budeme chváliť Boha skutočným Magnifikatom.

Máriin chválospev sa celkom vzťahuje
na Boha: „Boh je zvelebený!“

Martin Luther

PROROCTVO
A
NÁDEJ

TERAZ
A
VŠADE

Generálne zhromaždenie 2009